

Linnéuniversitetet

Institutionen för socialt arbete

Examensarbete

Internet - en plats där du inte behöver vara annorlunda

En kvalitativ internetstudie om personer med Asperger syndrom, om svårigheter och möjligheter som de möter genom samhällets konstruktion.

Författare: Karin Gustafsson & Matilda Abrahamsson
Handledare: Anders Giertz
Examinator: Cecilia Jonsson
Termin: VT 2012
Kurskod: 2SA46E

Abstract

Author: Karin Gustafsson & Matilda Abrahamsson

Title: Internet - a place where you don't have to be different. *A qualitative internet research about people with Asperger syndrome, about difficulties and possibilities that they meet in the constructed society.* [Translated title]

Supervisor: Anders Giertz

Assessor: Cecilia Jonsson

This study is based on a qualitative internet research about people with Asperger syndrome and their thoughts and opinions about the difficulties that occurs in the environment outside the home and their experiences of Internet. We have analyzed Internets social influences for those with Asperger syndrome, as a consequence of the difficulties that they meet in other environments. The constructed communities in the environment outside the home and the social interaction that occurs there is not adjusted for those with the diagnosis. This leads to difficulties to be there for those with Asperger syndrome. By doing a content analysis of the assembled data from a community site on the Internet, we found out that the environment on Internet is more comfortable for those with the diagnosis in several ways. A lot of people who earlier felt alone and excluded has thanks to the Internet been able to develop a healthy social life.

Sammanfattning

Den här uppsatsen grundar sig på en kvalitativ internetstudie om personer med Asperger syndroms tankar och åsikter om svårigheter som de möter i miljön utanför hemmet och erfarenheter av internet. Vi har analyserat hur internet har påverkat de med Asperger syndrom socialt, till följd av svårigheterna som de möter i andra miljöer. De konstruerade mötesplatserna i miljön utanför hemmet och den kommunikation som sker där är inte anpassad för de med diagnosen, vilket har lett till att de med Asperger syndrom har svårt att visats där. Genom att göra en innehållsanalys av material från ett diskussionsforum på internet, har vi kommit fram till att internets miljö tilltalar de med diagnosen på flera olika sätt. Flera personer som tidigare känt sig ensamma och utanför har tack vare internet kunnat utveckla en god livskvalitet.

Keywords: Asperger syndrome, society, Internet, communication, social interaction, construction

Nyckelord: Asperger syndrom, samhället, internet, kommunikation, socialt samspel, konstruktion

Innehållsförteckning

Inledning	1
Problemformulering	1
Syfte	3
Forskningsfrågor	3
Metod	3
Internetforskning.....	4
Datainsamlingsmetod och urval.....	5
Tillvägagångssätt.....	6
Etiska överväganden	8
Tillförlitlighet	9
Trovärdighet.....	10
Överförbarhet.....	10
Pålitlighet.....	10
Möjlighet att styrka och konfirmera.....	11
Bakgrund	11
Diagnoser.....	11
Historik kring diagnosen Asperger syndrom.....	12
Asperger syndrom idag.....	13
Asperger syndrom i samhället.....	14
Kommunikation och socialt samspel.....	15
Historik om internet.....	16
Kommunikation på internet.....	16
Tidigare forskning	17
Det sociala livet med Asperger syndrom.....	17
Internet.....	18
Asperger syndrom och internet.....	19
Vetenskapsteoretisk ansats	20
Teoretiska utgångspunkter	20
Socialkonstruktionism.....	20
Stigma.....	22
Kommunikationsteori.....	23
Resultat och analys	24
Begränsningar i miljöer utanför hemmet.....	25

<i>På krogen</i>	25
<i>Café och restaurang</i>	26
<i>I arbetslivet</i>	26
<i>Övriga platser</i>	27
<i>Miljön utanför hemmet</i>	28
<i>Analys av begränsningar i miljöer utanför hemmet</i>	29
<i>Kommunikationens begränsningar</i>	32
<i>Icke-verbal kommunikation</i>	32
<i>Verbal kommunikation</i>	32
<i>Analys av kommunikationens begränsningar</i>	33
<i>Internets möjligheter</i>	34
<i>Analys av internets möjligheter</i>	36
<i>Sammanfattande analys</i>	36
<i>Diskussion</i>	37
<i>Resultat- och analysdiskussion</i>	37
<i>Metoddiskussion</i>	40
<i>Slutsats</i>	42
<i>Referenslista</i>	44
<i>Bilaga 1. Etisk checklista</i>	I
<i>Bilaga 2. Diagnoskriterier</i>	II

Inledning

Att ha Aspergers syndrom innebär enligt medicinsk uppfattning att personen har svårigheter i vardagen. Det finns i huvudsak två kriterier för att diagnostisera syndromet. Det första handlar om en stor begränsning i det sociala samspelet medan det andra kriteriet är att begränsade, upprepande och stereotypa beteendemönster, intressen och aktiviteter ska förekomma. Funktionsnedsättningen medför svårigheter med kommunikation och agerande i sociala sammanhang (Beckman, 1997).

De flesta som får diagnosen Aspergers syndrom är pojkar eller män, dock ökar andelen flickor och kvinnor som diagnostiseras. De som idag lever med Aspergers syndrom beräknas vara ungefär en person utav 200 (Gillberg, 2011).

Problemformulering

Genom samhällets konstruktion av bland annat mötesplatser utanför hemmet skapas utanförskap för vissa grupper. För personer med Asperger syndrom kan det exempelvis handla om platser med mycket folk eller höga ljud. Problemet uppkommer eftersom diagnosen innebär svårigheter i sådana sociala situationer (Gillberg, 2011). Beckman (1997) poängterar att de med Asperger syndrom ofta är medvetna om vad funktionsnedsättningen innebär och författaren menar att de med tiden lär sig handskas med diagnosen och utveckla självkänedom.

Sedan början av 1990-talet har internet och kommunikation online ökat väsentligt (Bryman, 2011). Personer med Asperger syndrom vill ha sociala relationer, men kommunikationen som sker ansikte mot ansikte är svår för de med diagnosen att hantera. Enligt Jones och Meldal (2001) har internet därför blivit ett viktigt forum för de med diagnosen.

En av oss författare har erfarenhet av diagnosen Asperger syndrom på flera områden, dels genom arbetslivserfarenhet och dels genom verksamhetsförlagd utbildning. Även den andra författaren har ett intresse för diagnosen som vuxit fram under en längre tid. Vi anser att det finns mycket forskning om funktionsnedsättningar, men vissa diagnoser har enligt oss hamnat i skymundan. En av diagnoserna som vi anser inte uppmärksammas tillräckligt mycket är diagnosen Asperger syndrom. Vi är medvetna om flera svårigheter som personer med Asperger syndrom möter när det gäller att skapa kontakter och befinna sig i miljöer som

exempelvis innebär höga ljud eller mycket folk. Vi har lärt oss betydelsen av ett socialt nätverk under studietiden och en fråga har vuxit fram gällande hur de med Asperger syndrom upplever sin sociala situation. Genom bland annat Jones och Meldals (2001) studie har vi blivit medvetna om flera svårigheter de har gällande att skapa sociala kontakter i miljöer utanför hemmet, vilket gjorde att vi började fundera på om det var lättare för dem att använda internet som medel för att socialisera. Genom att göra en internetstudie har vi en önskan om att finna intressant material som rör personer med Asperger syndroms tankar och åsikter om miljöer såväl på internet som utanför internet. Vi vill analysera vilka möjligheter och svårigheter de med Asperger syndrom upplever att samhället konstruerat gällande olika sociala miljöer, eftersom vi anser att det behövs mer forskning kring den sociala situationen för de med Asperger syndrom.

Olika diskussionsforum på internet är tillgängliga för de med Aspergers syndrom för att diskutera hur det är att leva med diagnosen och de har där möjligheten att ställa frågor om allt mellan himmel och jord. Genom att studera diskussionstrådar som är kopplade till samhället och dess konstruktion kommer vi att analysera det som skrivs och diskuteras om svårigheter och möjligheter som samhällets konstruktion skapat. Vi kommer att använda oss av socialkonstruktionism som teoretiskt perspektiv och kommer utifrån perspektivet söka lämpliga trådar att undersöka för att besvara syfte och frågeställningar. Diskussionstrådarnas koppling till samhället och dess konstruktion kommer att vara att vi väljer att inrikta oss på konstruerade miljöer som finns i samhället och den kommunikation som sker där.

Vi anser att studien har en tydlig koppling till socialt arbete då den kommer att handla om vikten av social gemenskap och kommunikation samt de brister och möjligheter som finns i dagens välfärdssamhälle, enligt personer med Asperger syndrom. En önskan med forskningen är att få fram ett intressant resultat som kommer att väcka tankar hos läsaren. Vi hoppas att läsarens tankar kommer att handla om den ofta problematiska vardagen som de med diagnosen Asperger syndrom möter i vissa miljöer men som de räddas från i andra.

Syfte

Syftet med studien är att analysera vad samhällets konstruktion har medfört för svårigheter och möjligheter för personer med Asperger syndrom när det gäller miljöer på internet och i miljöer utanför hemmet.

Forskningsfrågor

Vilka svårigheter anser personer med Asperger syndrom att samhället bidrar till genom konstruktioner av olika mötesplatser i miljöer utanför hemmet?

Hur anser personer med Asperger syndrom att deras sociala samspel fungerar i sociala sammanhang i miljöer utanför hemmet?

Vilka sociala möjligheter anser personer med Asperger syndrom att miljön på internet har bidragit till?

Metod

I metoddelen har vi presenterat vilken metod och inriktning vi valde att använda i vår studie. Vi har även beskrivit hur vi gick tillväga för att samla in vårt material som sedan analyserades, och även vilket angreppssätt vi använde i vår analys.

För att undersöka syftet samt svara på forskningsfrågor på bästa sätt valde vi att använda oss utav kvalitativ metod i form av en internetstudie. Bryman (2011) påpekar att genom användningen av en kvalitativ metod får forskaren en djupare förståelse kring syfte och frågeställningar. Vårt syfte med studien var att analysera vad samhällets konstruktion har medfört för svårigheter och möjligheter för personer med Asperger syndrom när det gäller miljöer på internet och i miljöer utanför hemmet. Eftersom kvalitativ metod är mer inriktad på ord än siffror och fokuserar på förståelse istället för förklaring ansåg vi att den metoden var mest lämpad för vår studie. Vi hade ett deduktivt angreppssätt då vi gjorde en riktad innehållsanalys där den inledande kodningen gjordes utifrån tidigare forskning och teorier. Studiens helhet kan däremot ses som induktiv. Bryman (2011) menar att forskare som använder sig av ett induktivt angreppssätt drar generaliserbara slutsatser utifrån sitt resultat. Det induktiva arbetssättet är vanligt förekommande vid kvalitativ forskning.

Arbetsfördelningen oss emellan har varit jämn då vi tillsammans letade efter relevant material som vi sedan gemensamt analyserade. När det gäller tidigare forskning, bakgrund, teorier och metod delade vi upp böcker och vetenskapliga artiklar för att sammanfatta på varsitt håll. Efter att vi hade sammanfattat dem så satt vi gemensamt och formulerade om för att sedan bifoga fakta till studien.

Internetforskning

Den ökande internetanvändningen har gett forskare stora möjligheter att få tillgång och kontakt med människor som annars varit svåra att få kontakt med (Bryman, 2011). Sveningsson, Lövheim och Bergquist (2003) menar att internet på kort tid skapat helt nya former för interaktion och meningsskapande, och det har också öppnat nya vägar för att bedriva forskning. I takt med att fler och fler områden i människors liv återfinns på nätet har också nya forskningsfält uppstått. Författarna anser att frågor som exempelvis rör hur människor samarbetar, studerar, kommunicerar, gör inköp, bildar gemenskaper och umgås socialt är forskningsområden på internet. Internet ger inte bara upphov till nya forskningsfrågor och nya sätt att använda metoder utan bidrar även till ett flertal frågor kring etiska aspekter.

En unik möjlighet som internet erbjuder är att forskaren kan vara helt dold under forskningsperioden. På internet har forskaren chansen att arbeta i det tysta, helt passiv och obemärkt. På internet kan bland annat surveyundersökningar, observationer, intervjuer och fokusgrupper göras. Materialet kan bearbetas på olika sätt, exempelvis genom innehållsanalys, diskursanalys eller analys av observationer (Sveningsson, et al, 2003).

Bryman (2011) förklarar att nya webbsajter ständigt uppkommer, ändras och försvinner, därför är det viktigt att notera datum när information hämtas från internet. Forskaren bör prova så många sökord som möjligt för att hitta de webbsidor som har med forskningsfrågorna att göra. Författaren rekommenderar sökmotorn Google, men påpekar samtidigt att forskaren där bara kan ta del av viss information.

Vi ansåg att internet var ett nytt och spännande forskningsfält där vi hade möjlighet att följa många diskussioner som var samlade på ett och samma ställe. Redan innan studien var vi

medvetna om en del av internetforskningens för- och nackdelar, men utifrån syftet ansåg vi att det var den metod som passade vår studie bäst. I metoddiskussionen kommer läsaren kunna ta del av våra tankar kring för- och nackdelar med vår internetforskning.

Datainsamlingsmetod och urval

För att hitta relevant litteratur till vår studie valde vi att använda oss utav olika databaser. Vi utgick från Linnéuniversitetets universitetsbiblioteks hemsida. Där sökte vi efter relevanta vetenskapliga artiklar under rubriken ”Artiklar & databaser” och annan litteratur genom universitetsbibliotekets katalog och LIBRIS. Vi har även använt oss utav sökmotorn Google och Oskarshamns bibliotekskatalog. Vi provade många sökord på samtliga platser, både på svenska och engelska såsom; Asperger*, Asperger internet*, Asperger social*, internet*, Asperger syndrom*, Asperger forskning*, samhälle*, Asperger samhälle*, Asperger kontakter*, Asperger contacts* med mera. Genom det tillvägagångssättet fann vi avhandlingar, vetenskapliga artiklar och böcker som vi kunde använda i vår studie.

Insamling av data har skett genom en icke deltagande observation av ett större forum för de med Asperger syndrom på internet. Vi har koncentrerat oss på asynkrona arenor, vilket enligt Bryman (2011) handlar om forum där kommunikationen inte sker i realtid, utan sker i diskussionsforum där frågor läggs upp efter hand och besvaras och diskuteras under en längre tid. Vi valde att inte använda oss utav ett forum där kommunikationen sker i realtid eftersom vi ansåg att det var enklare för oss att följa och kunna ta del av diskussioner som hade pågått under en längre tid. Vi har observerat ett forum helt utan deltagarnas vetskap då vi såg svårigheter i att kontakta alla deltagarna. I och med att forumet var offentligt valde vi att inte heller kontakta grundarna. I valet av material gjorde vi en begränsning utifrån en relevant kategori, som handlade om hur det är att leva med diagnosen, som resulterade i att vi läste 228 diskussionstrådar. Utifrån de 228 trådarna valde vi slutligen ut 14 stycken som innehöll inlägg som vi kunde koppla till vårt syfte, som handlar om problematiken i miljön utanför hemmet samt fördelar med internet för de med Asperger syndrom. Diskussionstrådarna innehöll allt från 2 till 432 inlägg. För att minska urvalet begränsade vi oss till de trådar som varit aktiva under år 2012 eftersom diskussionerna då kunde relateras till dagens samhälle. En ytterligare anledning till att vi valde att begränsa oss på det sätt som beskrevs ovan handlade bland annat om tidsaspekten. Tiden vi hade på oss för att utföra studien ansåg vi var för kort för att studera fler trådar. En annan anledning till varför vi valde att göra den begränsningen

som vi gjorde var att materialets omfång hade blivit för stort för att analysera och presentera i resultatet om fler trådar hade analyserats. Studiens omfång och tidsaspekt gjorde att vi valde att selektivt analysera och presentera material som därför kom att handla om svårigheter i miljöer utanför hemmet och fördelar med miljön på internet för de med Asperger syndrom. För att finna lämpliga webbsidor använde vi oss utav sökmotorn Google. Där sökte vi på begreppen; Asperger forum*, Aspergerforum*, Asperger blogg*, Asperger facebook* med mera, för att finna lämpligt forum att studera.

Forumet vi valde att studera grundades år 2005, för att göra det möjligt för personer med diagnosen samt andra intresserade personer att diskutera och utbyta erfarenheter. Det är ett aktivt forum med över 5 000 medlemmar och drygt 700 000 inlägg. För att vara medlem ska personen helst ha diagnosen Asperger syndrom samt vara minst 15 år gammal. Vi valde att studera ett större forum eftersom deltagarna då blir mer anonyma och svårare att identifiera. Två andra aspekter till varför vi ansåg att forumet var bra, var dels för att vi fick många olika åsikter från många olika individer och dels för att diskussionerna var väl uppdaterade.

Tillvägagångssätt

Det insamlade materialet analyserade vi utifrån ett riktat innehållsanalytiskt perspektiv eftersom vi ville hitta teman i materialet som kunde ge ett intressant resultat. Att analysera texternas innehåll gav oss en bred och djupgående bild av det insamlade materialet. Att angripa ett material med hjälp av innehållsanalys är ursprungligen en kvantitativ metod. När det gäller den här formen av analys ska forskaren på ett systematiskt sätt analysera dokument och texter för att finna ett intressant resultat utifrån förbestämda kategorier. I en kvalitativ innehållsanalys läggs större vikt vid tolkning av texter (Bryman, 2011).

Vid ett innehållsanalytiskt tillvägagångssätt utav en intervjutext börjar forskaren med att läsa igenom materialet upprepade gånger för att få en helhetsbild. Vissa meningar och fraser innehåller mer relevant information och plockas därför ut för att bli meningsbärande fraser. Dock får inte den text som omger fraserna tas bort då det kan bli svårt att förstå sammanhanget. De meningsbärande fraserna samlar ihop och förminskar materialet så att texten ska bli mer lätthanterlig. Meningarna kodas och delas sedan in i olika kategorier. När forskaren har funnit en röd tråd genom kategorier kan teman skapas, teman där det bakomliggande innehållet kommer fram (Graneheim & Lundman, 2004).

I en riktad innehållsanalys görs den inledande kodningen utifrån tidigare forskning och teorier. Den formen av innehållsanalytiskt angreppssätt gör att resultatet kan jämföras och diskuteras utifrån den tidigare forskningen och olika teoretiska perspektiv. Den här processen kan betraktas som ett deduktivt angreppssätt (Graneheim & Lundman, 2004).

Gällande vår studie läste vi först igenom hela det utskrivna materialet och markerade väsentliga meningar och begrepp. Efter det läste vi materialet ytterligare en gång, för att få en djupare förståelse och för att inte missa viktiga meningar i texten. Efter det här steget ansåg vi att ett väsentligt material hade hittats i form utav meningsbärande fraser. Vi skrev de meningsbärande fraserna i ett nytt dokument på datorn som vi sedan skrev ut på papper, på så sätt fick vi ett mer lätthanterligt material att koda. Vi sammanfattade de meningsbärande fraserna i 28 koder som vi sedan kategoriserade för att hitta den underliggande meningen i texten. Utifrån kategorierna skapade vi tre relevanta teman.

I resultatet använde vi de tre teman som skapats under innehållsanalysen av vårt material. Under vissa teman gjorde vi underrubriker för att göra texten tydlig och lättläst. Vi presenterade relevant information som vi fått fram i form utav resultat. Efter en sammanfattning av varje temas och underrubrikers resultat med tillhörande citat gjorde vi en analys utifrån våra teorier. Anledningen till upplägget i resultat- och analysdelen var att resultatet skulle bli tydligt och så konkret som möjligt för läsaren. De med Asperger syndrom tycker bäst om att läsa tydliga texter där det inte förekommer för mycket variation, därför ansåg vi att vårt upplägg var lämpligt då möjligheten att någon med diagnosen vill ta del av resultatet är stor. Vi är medvetna om att vi i resultat och analys har använt kvantitativa begrepp såsom många och flera, med mera. Eftersom inte alla medlemmar är av samma åsikt ville vi förtydliga att alla med diagnosen inte tyckte likadant. Vi valde att presentera de tankar och åsikter som förekom hos de flesta deltagare, av den anledningen förtydligade vi att det var ”många” av deltagarna på forumet som var av en åsikt och inte ”de med Asperger syndrom” i stort.

Vi valde att dela upp diskussionen i två delar; resultat- och analysdiskussion samt metoddiskussion. I den förstnämnda kopplade vi vår analys till bakgrund och tidigare forskning medan vi i metoddiskussionen fokuserade på vårt tillvägagångssätt, både positiva

och negativa erfarenheter. Vi avslutade arbetet med en kort slutsats där vi tog upp det som vi ansåg var mest relevant.

Etiska överväganden

Under den här rubriken kan läsaren ta del av olika etiska dilemman som forskare kan stöta på vid undersökningar. Här har vi också diskuterat de ställningstaganden vi tog utifrån vår internetstudie.

Internetforskning är en relativ ny metod som i och med sin uppkomst har medfört diskussioner angående etiska aspekter (Sveningsson, et al, 2003). Bryman (2011) anser att den som ska använda internet som metod för datainsamling bör börja med att göra sig bekant med de regler om etiska överväganden som finns. Innan vi började arbetet med internetforskningen läste vi igenom olika författares resonemang kring etiska aspekter vid forskning på internet.

Informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet är de grundläggande etiska principerna i forskning i allmänhet. Vetenskapsrådet (2002) förklarar att informationskravet innebär att de berörda personerna ska informeras om undersökningen och deras medverkan. Samtyckeskravet handlar om att deltagarna själva ska kunna bestämma om de vill delta i undersökningen eller inte. Personer under 18 år ska ha vårdnadshavares godkännande för att få delta i studien. Det insamlade materialet ska behandlas på ett säkert sätt vilket är grundtanken i konfidentialitetskravet. Nyttjandekravet innebär att insamlat material ska användas till forskningens syfte och inte missbrukas.

Sveningsson, et al (2003) diskuterar kraven utifrån internetstudier, då det finns motstridigheter att ta hänsyn till. När det gäller informationskravet är det vid internetstudier svårt att kontakta alla deltagare som observeras. Att kontakta grundaren till en sida för att informera om studien kan vara ett tillvägagångssätt, frågan är om deras vetenskap spelar någon roll för deltagarna? Det här är ett exempel på diskussioner som förts kring de etiska aspekterna vid internetforskning angående informationskravet. Vi valde att inte kontakta grundarna till forumet eftersom vi ansåg att deras vetenskap om vår forskning inte skulle spela någon roll för varken oss eller deltagarna i studien. När det gäller samtyckeskravet har det i Sverige i princip blivit tillåtet att spela in material från offentliga miljöer utan att be om samtycke. Kravet är

dock att resultatet redovisas på ett sätt där ingen enskild individ är identifierbar eller kommer till skada. Svårigheten med samtyckeskravet blir att ålder på deltagare inte kan säkerställas eftersom möjligheten att skapa falska identiteter på internet är stor (Sveningsson, et al, 2003). När det gäller vår studie var det ett offentligt forum som studerades och därför ansåg vi att forumet kunde studeras utan deltagarnas samtycke. I de fall där individer inte kan identifieras väger inte kraven lika tungt när det gäller vissa etiska aspekter enligt NESH (2003) som står för *Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora* i Norge. Många författare som diskuterar etiska dilemman på internet hänvisar till AoIR (Association of Internet Research), som har utformat etiska krav och förväntningar. Ess & the AoIR ethics working committee (2002) poängterar vikten av att inte skada deltagarna i studien.

Vi har studerat ett offentligt internetforum vilket innebar att vi inte behövde ta lika stor hänsyn till de grundläggande etiska principerna. Dock tänkte vi på personernas rätt till anonymitet och integritet genom att inte nämna namn på forum eller medlemmar. Absolut anonymitet är näst intill omöjligt vid internetforskning menar Bryman (2011), men vi gjorde vårt bästa för att personernas identiteter inte skulle kunna röjas. När det gäller konfidentialiteten är det enligt Bryman (2011) svårt att utlova, eftersom informationen på forumen ofta är tillgängliga för alla. När det gäller vårt material, som vi skrev ut och analyserade, behandlade vi med största respekt på ett konfidentiellt sätt och visade därför endast upp det för vår handledare. En del forskare anser att data som avsiktligt och frivilligt har gjorts tillgängliga på allmänna internetdomäner är tillåtet att användas av forskare utan att de behöver efterfråga samtycke under förutsättning att individernas identitet skyddas (Bryman, 2011). Vi skyddade deltagarna från skada och identifiering på det sätt som vi ansåg var det bästa.

För att vara extra säkra på att vi är etiskt korrekta vid vår undersökning har vi använt oss utav Elgesems (2002) etiska checklista (se Bilaga 1).

Tillförlitlighet

Inom kvalitativ forskning består tillförlitligheten av fyra delkriterier; trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera (Guba & Lincoln, 1994). I det här avsnittet har vi utifrån de delkriterierna diskuterat hur tillförlitlig vår studie är.

Trovärdighet

Bryman (2011) skriver att trovärdighet innebär att forskaren under arbetet har säkerställt att forskningen utförts i enlighet med de regler som finns. Den andra viktiga delen för att studien ska uppfattas som trovärdig är att rapportera resultatet till de personer som är inblandade i studien. På så sätt har deltagarna möjlighet att godkänna resultatet som forskaren fått fram eller komma med förslag på korrigeringar.

I vår studie har vi följt regler och riktlinjer som vi fått från Linnéuniversitetet och litteratur som handlar om hur forskning ska utföras. Vi anser därför att vår studie har en stark trovärdighet när det gäller den första punkten utav delkriteriet. Däremot sänks studiens trovärdighet väsentligt eftersom vi inte har haft någon kontakt med deltagarna och de har därmed inte kunnat komma med några synpunkter på resultatet. Studien har enligt oss en medelstark trovärdighet, då den uppfyller det första delkravet men inte det andra.

Överförbarhet

Överförbarhet handlar enligt Bryman (2011) om hur pass användbart resultatet är i andra miljöer och situationer och kan liknas vid den kvantitativa metodens generaliserbarhet.

Vi anser att vår studie är överförbar till viss del, då vi har undersökt flera medlemmars tankar och åsikter och därmed fått flera olika infallsvinklar på våra forskningsfrågor. Vi har fått åsikter från såväl kvinnor som män i skilda åldrar. Däremot kan vi inte säkert veta om deltagarna verkligen har den diagnos, kön och ålder som de utger sig för att ha. Vi har endast studerat ett forum på internet och är därmed inte medvetna om resultatet skulle se annorlunda ut i andra miljöer på internet. När det gäller forskning kring personer med Asperger syndrom anser vi alltså att vår studie är överförbar till viss del. Studiens överförbarhet gäller därför inte studier som inte handlar om diagnosen.

Pålitlighet

För att pålitligheten ska säkerställas krävs att forskaren varit noggrann i sitt arbete när det gäller att redogöra för alla moment i forskningsprocessen, såsom problemformulering och urval med mera. I delkriteriet ingår även en bedömning av hur pass korrekta slutsatserna är (Bryman, 2011).

Pålitligheten i vår studie är varierande. Vi anser oss ha redogjort för alla moment i forskningsprocessen, dock behöver det forskas mer om vår slutsats då det inte finns mycket tidigare forskning i ämnet. Vi anser, på grund av bristande forskning inom ämnet, att det är svårt att veta hur pass korrekt vår slutsats är. Pålitligheten är alltså varierande eftersom vi tydligt har redogjort för momenten i forskningsprocessen men inte kunnat styrka slutsatsen i tidigare forskning.

Möjlighet att styrka och konfirmera

Möjligheten att styrka och konfirmera handlar om huruvida forskaren har agerat i god tro. Forskaren får alltså inte ha blivit påverkad av sina personliga värderingar eller den teoretiska inriktningen (Bryman, 2011).

Vi har under hela forskningsprocessen agerat i god tro. Vi anser att vi inte har blivit påverkade av personliga värderingar. Den teoretiska inriktningen har legat till grund för analysen av resultatet. Däremot har den teoretiska inriktningen inte påverkat arbetet i stort.

Bakgrund

I avsnittet nedan kan läsaren ta del av information om Asperger syndrom och internet samt hur personer med diagnosen hanterar socialt samspel och andra situationer i samhället.

Diagnoser

Ordet diagnos kommer från grekiskans *diagnosis* som betyder särskiljande kunskap, bedömning. I sökandet efter vem man är, en identitet, kan ibland en diagnos utgöra ett slags svar. Diagnoser och sjukdomsberättelser fungerar idag ofta som kollektiviserande eftersom personer med samma diagnos sluter sig samman och därigenom kommer att tillhöra en social gemenskap (Hallerstedt, 2006).

Sjukdomsdiagnoser kan förklaras som sociala förlopp med flera aktörer som ständigt omdefinierar vad som tillåts kallas sjukt. Läkares kunskaper om biologiska faktorer och laboratoriets data skapar diagnosen till viss del. Laboratoriet och läkarna bestämmer dock inte den sociala delen av diagnosens framgång och spridning menar Hallerstedt (2006). Normer, föreställningar och erfarenheter förskjuter sjukdomens mening in i sociala fält. På så sätt är

diagnoser delvis socialt konstruerade. Författaren anser att en sjukdom finns först när vi är överrens om det. Genom att uppfatta, bekräfta och namnge sjukdomen blir det en diagnos. Diagnosen sätter namn på, och skapar synlighet åt ett lidande. När diagnosen väl finns, som namn och bild och är medicinskt legitimerad och medialt exponerad, tenderar den att dra till sig bärare av den typiska symptombilden.

Det debatteras av fackfolk, läkare, psykologer och i media om för- och nackdelar med en medicinsk diagnos. Det tyngsta argumentet är ofta att patienten utan diagnos inte får något samhällsstöd. Hallerstedt (2006) poängterar att såväl läkare som psykologer är kluvna i frågan om den stigmatisering och det utanförskap som patienter ibland möter vore lättare att hantera utan en medicinsk diagnos.

Författaren ser de ökade inskrivningarna i särskolan som ett uttryck för samhällets behov av att kategorisera. Istället för att uppmärksamma brister i samhället såsom i skola och barnomsorg framhävs i den offentliga diskussionen individuella och biologiska förklaringar till barnens svårigheter och därmed förläggs orsaksproblematiken inte på samhällsnivån utan på den individuella nivån (Hallerstedt, 2006).

Historik kring diagnosen Asperger syndrom

Det är idag drygt 50 år sedan den österrikiske barnläkaren beskrev det syndrom som idag bär hans namn. Hans Asperger var en barnläkare i Wien som hade ett särskilt intresse för barn och ungdomar med en avvikande utveckling. År 1944 publicerade han ett arbete om autistisk personlighetsstörning efter att dessförinnan i flera år ha föreläst om ämnet. Hans Asperger hade vid denna tidpunkt inte en aning om att Leo Kanner kommit ut med en artikel om ”autistiska störningar i den känslomässiga kontakten” ett år tidigare. Det tillstånd som Kanner diskuterade var på många sätt likt Hans Aspergers. I efterhand står det dock klart att Kanner beskrev barn som i allmänhet hade låg begåvning medan Asperger studerade de med normal begåvning eller mycket hög intelligens. Asperger skrev mängder med artiklar om autistisk personlighetsstörning under kommande år, han jämförde ofta sina fall med de som Kanner hade beskrivit. Barnläkaren skrev sina artiklar på tyska, ett språk som inte var särskilt populärt efter andra världskriget och det dröjde därför länge innan någon i länder som USA och England läste verken. Först när Lorna Wing, som är en känd engelsk autismexpert, år 1981 publicerade en större artikel om 34 fall av vad hon kallade Asperger Syndrom väcktes

intresset för tillståndet världen över. Asperger syndrom är idag ett av de mest omtalade tillstånden inom psykiatrin anser Gillberg (2011), som är professor i barn- och ungdomspsykiatri.

Asperger syndrom idag

Orsaken till diagnosen är okänd men en ärftlig faktor förutsätts ha betydelse i omkring hälften av fallen. Andra fall har troligen orsakats av skador eller funktionsstörningar i hjärnan uppkomna under andra hälften av fosterlivet, under nyföddhetsperioden eller under första levnadsåren. Sociala faktorer förutsätts ha en liten eller ingen betydelse för uppkomsten av Asperger syndrom, men kan ha betydelse när det gäller prognosen, menar Gillberg (2011).

Det finns olika punkter som ska uppfyllas för att en person ska kunna få diagnosen Asperger syndrom, där huvudkategorierna kan delas upp i; social interaktion, specialintressen, tvingande rutiner och intressen, tal- och språkproblem samt problem med den icke-verbala kommunikationen (Beckman, 1997) (se Bilaga 2). Ungefär tre eller fyra barn per 1000 födda utvecklar hela den för Asperger syndrom typiska symptomkonstellationen före eller i skolåldern, varav endast var femte fall är en flicka. Ytterligare lika många har autismspektrumstörningar på gränsen till Asperger syndrom menar Gillberg (2011). Det är bara ungefär hälften av alla med syndromet som söker sig till barn-och ungdomspsykiatrin under uppväxten. Många av dem, liksom ytterligare personer med syndromet, söker hjälp i vuxen ålder och då är feldiagnostisering vanligt förekommande.

Det är ofta i tonåren som personer med Asperger syndrom blir diagnostiserade, vilket kan leda till att de känner sig annorlunda och därför får dålig självkänsla. I det läget är det ofta bra att läsa på om funktionsnedsättningen för att bli mer insatt. Många utav de med Asperger syndrom kan bo och leva självständigt när de flyttar hemifrån, medan en del behöver stöd, ofta i form av boendestöd. Stödet kan variera från person till person då behoven är olika för olika individer. Stöd och träning för de med diagnosen kan handla om att träna motoriken, lära sig att planera vardagliga uppgifter, öva förmågan att hitta i olika miljöer och att passa tider. När det gäller svårigheterna med samspelet kan de träna på att förstå människor, antingen i grupp eller individuellt (Landstinget, 2009).

De vardagliga bestyren kan för de med diagnosen ta längre tid att utföra än för de utan

diagnosen. Därför kan det vara bra att endast arbeta deltid eller ha kortare dagar i skolan, då väldigt mycket energi går åt till de sysslorna. När det gäller att söka jobb behöver de med Asperger syndrom ofta prova sig fram för att hitta ett jobb som passar dem och deras situation. Det är ibland bättre om de med diagnosen får arbeta i mindre grupper, och att arbetsuppgifterna och arbetstiderna anpassas till deras livssituation. För att arbetet ska kunna utföras på ett bra sätt bör arbetsrutiner och instruktioner vara tydliga. På senare år har vissa företag inriktat sig på att anställa personer med Asperger syndrom då företagen är ute efter deras speciella kompetenser. Där är arbetsmiljön och arbetstiderna ofta anpassade utifrån diagnosens krav (Landstinget, 2009).

Asperger syndrom i samhället

Personer med Asperger syndrom har i allmänhet brister när det gäller central koherens, exekutiva funktioner, mentalisering och automatisering. En följd av att ha en svag central koherens är att det uppstår svårigheter i att förstå ett ords innebörd i en viss text eller vad en gest betyder i ett visst sammanhang. De exekutiva funktionerna innefattar olika förmågor. Det kan handla om att ha kontroll, kunna utvärdera och förändra beteendet i olika kontexter. De med diagnosen har ofta svårt för att komma igång med saker, fastnar ofta i ett och samma beteende och har svårt för att ändra beteende, även om de vet att de borde. Att ha en bristande mentaliseringsförmåga innebär för de med Asperger syndrom svårigheter med att förstå andra människors beteende och reaktioner. En bristande menatilseringsförmåga innebär även att personen har svårt med att få fram tillräcklig information för att andra ska kunna förstå vad personen vill eller känner. Många med Asperger syndrom har bristande automatisering vilket innebär att vardagliga arbetssysslor inte sker per automatik utan måste planeras. För en person med diagnosen kan därför en för annan enkel uppgift som att borsta tänderna kännas som första gången varje gång, något som är mycket energikrävande för personen (Stockholms Läns Landsting, 2007).

De med Asperger syndrom har i allmänhet en hög begåvning som gör dem understimulerade samt att deras speciella personlighet ofta leder till utanförskap och mobbning. Även klumpighet och ljudkänslighet är vanligt förekommande hos de med diagnosen, vilket ofta leder till att idrott och raster i skolan känns tufft och jobbigt. Allmänhetens attityd till problemen som de med neuropsykiatriska diagnoser stöter på i samhället har en avgörande betydelse för om den enskilda individen med en viss diagnos ska ha möjlighet att utvecklas i

enlighet med sina förutsättningar (Gillberg, 2011).

Kommunikation och socialt samspel

Beckman (1997) skriver om att personer med Asperger syndrom under sitt liv kan lära sig att få självmedvetenhet om diagnosen, om de redan i tidig ålder får extra mycket stöd. Det tidiga stödet kan bidra till mindre hjälpmedel senare i livet. Personer med Asperger syndrom kan exempelvis lära sig att tolka ansiktsuttryck, men vet inte alltid vilken känsla som egentligen befinner sig bakom mimiken. Det kan även vara svårt för en person med diagnosen att förstå empati samt hur andra människor känner och tänker.

Vid bemötande av de med Asperger syndrom är det bäst att vara rak och ärlig, ha en hög grad av struktur samt ordning och reda på situationen. En stor del av personerna med diagnosen kräver mer eller mindre schemalagda dagar för att inte få ångest och bli oroliga, anser Gillberg (2011).

I många fall har personer med Asperger syndrom ett stort ordförråd men ändå svårt för att kommunicera på ett funktionellt sätt (Stockholms Läns Landsting, 2007).

Kommunikationssvårigheter för de med diagnosen kan även handla om att de ibland inte kan koncentrera sig på att lyssna på, eller ta hänsyn till, den andre. Ett exempel kan vara att den med diagnosen kan prata på om något som intresserar denne själv och uppfattar inte att den andre inte längre vill lyssna. Det är i det här fallet som signaler för att avsluta ett samtalsämne blir svårt för de med diagnosen att uppfatta, det vill säga det icke-verbala språket.

Svårigheterna med de sociala signalerna bidrar till svårigheter i ett ömsesidigt samtal och kan leda till att personer med diagnosen inte lär känna några nya vänner eller behåller kontakten med dem. Eftersom de med Asperger syndrom ofta uppfattar det som sägs bokstavligen kan det lätt bli missförstånd då det som sägs i vissa fall kan innehålla en outtalad innebörd, exempelvis uppmaningar. Mimik, röstläge, tonfall och gester kan för de med diagnosen vara svårt att använda på rätt sätt. Det är inte ovanligt att personer med diagnosen pratar väldigt formellt och stelt. Ibland kan det även låta enformigt och i vissa lägen kan de vara för tystlåtna medan de i andra fall kan prata högre än vad en situation kräver (Landstinget, 2009). Många forskare anser att kommunikationsproblemen för de med Asperger syndrom liknar de problem som personer med autism har (Stockholms Läns Landsting, 2007).

Historik om internet

När datorn och internet började bli vanligare, från 1990-talet och framåt, var det cirka 16 miljoner som använde sig utav datoriserade kommunikationsnät. Enligt Castells (2002) var det år 2001 över 400 miljoner användare, medan tillförlitliga prognoser visade på cirka en miljard användare år 2005. Enligt de prognoserna skulle det betyda att det år 2010 borde finnas runt två miljarder användare utav kommunikationsnäten.

Internet kom på 70-talet, som en efterträdare till ARPA (Advanced Research Project Agency) som kom på 60-talet. ARPA skapades som ett kommunikationssystem för regering, militär och försvarsindustrin om det skulle bli krig. På 70-talet började internet användas på universitet och akademiska institutioner. Grundtanken var att det skulle underlätta för forskning och utbyte av information (Alsdal & Ek, 2003). Castells (2002) skriver om att grogrunden för många nätkommunikationer som experimenterade med datoriserad kommunikation också var på 70-talet.

Kommunikation på internet

Internet är ett kommunikationsmedium som har gjort det möjligt för personer att kommunicera med andra personer över hela världen. Den virtuella gemenskapskulturen, som Castells (2002) skriver om, handlar om att det tekniska samarbetet bidrar till en social dimension, då internet har blivit en arena för selektiv social interaktion och känslan av en symbolisk tillhörighet. Sveningsson, et al (2003) menar att poängen med att söka sig till portaler och mötesplatser på internet oftast handlar om att söka kontakt och gemenskap. Internets obegränsade utbud av information och interaktionsmöjligheter skapar en möjlighet för människor att hitta likasinnade.

Castells (2002) anser att nätkonferenser och klotterplank på internet tros ha skapats utifrån behovet av gemenskap, efter att det har misslyckats i den fysiska världen. Sveningsson, et al (2003) menar däremot att portaler och forum har uppkommit av människors önskan att dela erfarenheter, kunskaper, värderingar och synsätt. De flesta sociala användarna av datoriserad kommunikation skapar ett "nätjag". Identiteten på internet är ofta liknande deras identitet i det verkliga livet. Genom den sociala interaktionen på internet har den sociala företeelsen "rollspel" kommit att spela en mindre roll, menar Castells (2002).

Tidigare forskning

I tidigare forskning har vi tagit upp olika vetenskapliga artiklar som är intressanta utifrån vår studie. Vi anser att studierna vi valt att presentera är relevanta eftersom de alla är kopplade till vårt syfte på ett eller annat sätt. Läsaren kan bland annat ta del av forskning om personer med Asperger syndroms erfarenheter av socialt samspel, internet samt hur personer med diagnosen ser på internet som kommunikationsmedel.

Det sociala livet med Asperger syndrom

Gutstein och Whitney (2002) menar att personer med diagnosen Asperger syndrom ända sedan Hans Aspergers tidigare studier har förknippats med människor som är socialt exkluderade och som inte vet hur sociala koder utförs och hanteras. För att minska sprickan och för att förklara hur de med diagnosen bäst lär sig att agera socialt har forskarna skrivit en artikel. Artikeln har för avsikt att beskriva flera faktorer som måste ses som viktiga för att utveckla den sociala förmågan hos de med Asperger syndrom.

Att öva sig i sociala situationer för att kunna lära in känslor så som lycka, sorg och förväntningar är viktigt. Författarna menar att personen även måste öva in sociala möten och därmed tvåvägskommunikation och allt vad de innebär. Inte förrän personen har lärt in och memorerat vad vissa ansiktsuttryck, ord och situationer innebär kan de fungera i sociala sammanhang. Att dela erfarenheter och kunna hantera relationer på nära håll menar författarna är svårare än de flesta andra sociala situationer, det kräver därför mest träning. Att utvecklas i långsam takt ser författarna som det bästa sättet eftersom för mycket press ofta känns jobbigt och slutar i bakslag. Barn med diagnosen bör först lära sig interagera med vuxna eftersom de inte är mogna att möta jämnåriga förrän de memorerat delar av det sociala språket (Gutstein & Whitney, 2002).

Larsson (2007) har gjort en intervjustudie om hur det är att leva med Asperger syndrom. Syftet med studien var att öka medvetenheten och förståelsen för personer med diagnosen. Deltagarnas erfarenheter av diagnosen och hur den har påverkat deras liv har studerats med ambitionen att få en djupare förståelse för vad som är livskvalitet för de med diagnosen. Studien visar deltagarnas erfarenheter av att ses som speciella och annorlunda i samhället. I resultatet framgår att flera personer med diagnosen har blivit mobbade både i skola och på arbetsplatser. De har svårt för att få vänner och kärleksrelationer då skillnaden mellan bekant

och vän samt vän och partner är svåra för många att förstå. Även svårigheter som personer med Asperger syndrom kan ha i interaktion med andra beskrivs i studien.

Många av deltagarna i Larssons (2007) studie såg det som en stor lättnad när de fått diagnosen. Flera ansåg att diagnosen var en förklaring av varför man kände sig annorlunda. Resultatet visade att deltagarna ibland ser sina liv som svåra och komplicerade. Enkla och vardagliga sysslor såsom sociala möten visade sig vara mycket jobbiga och utmattande för många med diagnosen. Flera ansåg sig inte in passa i normen vilket de upplevde att andra ”friska” medborgare i samhället gjorde.

Internet

Lee, Leung, Lo, Xiong och Wu (2010) berättar att det gjordes en studie i mitten av 1990-talet där det visade sig att internet i allmänhet bidrog till minskad kontakt med nära vänner och familj, och därmed ledde det till depressioner och ensamhet i samhället. Tre år senare gjordes samma studie igen, men de fann då att internet medförde positiva effekter, med stärkta relationer till familj och nära vänner. En förklaring till det kan, enligt forskarna, vara att fler hade införskaffat internet. En ytterligare studie visade att internet inte bara var viktig för kommunikation utan även för att söka råd och information.

Lee, et al (2010) menar att det fanns ett antagande om att internetkommunikation kunde ersätta ansikte-mot-ansikte kommunikation när det gäller att förbättra välbefinnandet. Författarna ville då utföra en studie för att se om antagandet var korrekt, men kom fram till att så inte var fallet. Deras studie visar på att internet inte kan ersätta mänsklig ansikte-mot-ansikte kommunikation, men att det kan vara ett bra komplement för att uppnå ett bra välbefinnande. Forskarna fann även att kommunikationerna online ofta var med personer som redan fanns i nätverket sedan tidigare, och om nya relationer skapades på internet skulle banden där inte vara lika starka som i relationer där de kommunicerar genom ansikte-mot-ansikte kommunikation. Enligt författarna fanns ett annat antagande om att socialt missgynnade och isolerade personer i större utsträckning använder sig utav internet då de har svårt för ansikte-mot-ansikte kommunikation. Forskarna kom fram till att så inte var fallet. De som i störst utsträckning använde sig utav internet var de som sedan tidigare hade ett stort socialt nätverk och många sociala interaktioner. Studien, som grundade sig på frågeformulär i fyra olika kinesiska städer bland de som lever under ”normala förhållanden”, visade att

internet har en negativ effekt på personers välbefinnande. Författarna kom fram till att den negativa effekten bland annat beror på de bristande icke-verbala signalerna samt avsaknaden av emotionella uttryck.

Asperger syndrom och internet

Jones och Meldal (2001) har gjort en kvalitativ intervjustudie där respondenterna var diagnostiserade med Asperger syndrom. Respondenterna hade även en egen internetsida som handlade om deras funktionsnedsättning. I undersökningen kom forskarna fram till fyra framstående teman. De kom fram till att de med Asperger syndrom ofta är medvetna om sina kommunikationssvårigheter och den kanske skilda verklighetförståelsen. Ett andra tema de fann var respondenternas berättelser om försök att ”passa in”, att inta en roll som ”icke-autistisk”. Stödet från föreningar och andra med samma diagnos var en tredje punkt som författarna kunde urskilja. Ett sista tema handlade om respondenternas medvetenhet om internets fördelar, där de ansåg sig lättare kunna skapa och bibehålla sociala relationer.

Det finns uppfattningar om att de med Asperger syndrom är ointresserade av sociala kontakter, men det stämmer inte menar Jones och Meldal (2001). De vill mer än gärna ha nära vänner eller ett förhållande, men på grund av medvetenheten gällande begränsningar i sociala samspel kan de i vissa fall hålla sig på avstånd. Något författarna kunde se i studien var den starka självmedvetenheten hos respondenterna, att de var införstådda i vad diagnosen innebär för begränsningar för dem.

Benford och Standen (2009) har gjort en kvalitativ studie som grundar sig i Grounded theory som handlar om internet som kommunikationsplats för de med Asperger syndrom. Det finns relativt lite forskning inom området. De kom fram till att internet är en mer komfortabel plats för kommunikation för de med Asperger syndrom. Anledningen var, enligt författarna, att eftersom det är mer flexibelt, att det för de med diagnosen är lättare att tyda text än ord samt anonymiteten på internet gör det lättare för de med diagnosen att skapa och bibehålla kontakter. I det stora hela var komplexiteten på internet inte så stor som i det verkliga livet vilket gav en större känsla av egen kontroll. På internet ansåg respondenterna att den sociala naturen var enklare än ute i samhället, att det var en plats där de kunde ta tid på sig att formulera och uttrycka sig på ett bekvämt sätt. Flera rapporter har visat att internet har haft en tillfredställande effekt på personer med Asperger syndrom, för bland annat kommunicering

med andra via chatttrum och forum. Det är en plats där de kan ge varandra stöd och peppning samt att de kan utveckla sig själva och stärka sin självuppskattning. En stor anledning till att internet är en bra kommunikationsmiljö för de med Asperger syndrom är att den icke-verbala kommunikationen uteblir. Författarna skriver även att internet är en plats där många med diagnosen uppskattar möjligheten att komma i kontakt med andra i samma situation.

Vetenskapsteoretisk ansats

I det här korta avsnittet har läsaren möjlighet att göra sig bekant med den vetenskapsteoretiska ansats vi har valt att använda oss utav i studien.

Konstruktionism är den vetenskapsteoretiska ansats vi har valt att grunda vår studie på. Dels eftersom det är en kvalitativ ansats och dels för att vårt forskningsproblem handlar om konstruktionen av miljöer utanför hemmet. Problemet som vi ser är att mötesplatser utanför hemmet inte är anpassade för personer med Asperger syndrom och därför har istället internet blivit en trygg och viktig mötesplats för de individerna. Bryman (2011) förklarar att konstruktionsismen är en ontologisk ståndpunkt. Synsättet innebär att kategorier och sociala företeelser skapas genom socialt samspel vilket är en process som ständigt pågår i samhället. Det innebär även att det som forskare förklarar och kommer fram till i olika sociala studier är konstruktioner utav den sociala verkligheten.

Teoretiska utgångspunkter

Vi analyserade resultatet utifrån det teoretiska perspektivet socialkonstruktionism samt teorin om stigma och kommunikationsteori. Under den här rubriken har vi beskrivit de olika teorierna och det teoretiska perspektivet, samt förklarat hur vi tänkte när vi valde dem.

Socialkonstruktionism

Vi ansåg att socialkonstruktionism var ett relevant teoretiskt perspektiv att använda i vår undersökning eftersom vi grundade problemet i hur samhället konstruerats gällande mötesplatser ute i verkligheten, en miljö som inte är anpassad för alla. Däremot anser vi att samhällets utveckling av teknik såsom internet har underlättat för personer med diagnosen och därmed har samhällets konstruktion även bidragit till en positiv utveckling för personer

med Asperger syndrom.

Med ett konstruktionistiskt perspektiv menas att diskurser föregår verkligheten, snarare än avspeglar dem. Grundtanken är att forskaren, och alla andra, konstruerar versioner av världen, det sker framförallt genom språket. Att studera diskurser och sociala konstruktioner innebär att man funderar över det som sägs, hur det sägs och hur det annars skulle kunna sägas. Varför konstrueras verkligheten på just det här sättet? Analysen fokuserar vanligen på aktörernas handlingar och reaktionerna som de möter. Diskussionen formas av de komplexa aktiviteter som leder till att vissa objekt avgränsas medan andra tilldelas mening (Börjesson, 2003).

En annan grundtanke i konstruktionismen är att varje samhällsfenomen inte är självklar och kanske inte behövs. Här finns en sorts splittring inom traditionen menar Börjesson (2003), där vissa vill hålla fast vid en sträng relativistisk hållning till det vi i vardags kallar verkligheten, och andra som vill förbehålla konstruktionismen till vissa fenomen. Den här uppdelningen rymmer ställningstaganden mellan det som kallats realism och nominalism. Författaren menar att det är skillnad mellan olika ting, hästar bör ses som en verklighet bortom sociala konstruktioner medan handskar å andra sidan är något som mänskliga relationer skapat. Likadant med diagnoser, alla är inte socialt konstruerade, men vissa är det. Vad diagnosen Asperger syndrom är, är inte en forskningsbar fråga i ett konstruktionistiskt perspektiv. Det är däremot vad som konstruerar kategorin, vilka dess förutsättningar är, samt hur det går till när kategoriseringar görs i vardagen och i institutionella miljöer. Detsamma gäller en lång rad andra avvikarkategorier så som ADHD, tourettes syndrom, med flera.

Kanske är de många barn som idag får diagnosen ADHD men förr bara kallades för rastlösa menar Hacking (2000). Erfarenheten av att vara kvinna eller av att vara funktionsnedsatt är socialt konstruerad. Det betyder att vi påverkas av hur egenskapen att vara kvinna eller ha en funktionsnedsättning uppfattas, beskrivs och påbjuds av oss själva och av de nätverk och miljöer vi lever i. Många utgår från att pengar, cancer och autism existerar, inte att det är något som vi själva har skapat.

Av skäl som förmodas hänga samman med tider, platser och rådande kultur uppkommer även tillfälligt uppträdande konstruktioner, de finns bara under vissa tidsepoker. Författaren menar exempelvis att sjukdomen Anorexi är en sådan, diagnosen är mycket vanlig i Argentina men

har aldrig existerat i många afrikanska länder (Hacking, 2000).

Stigma

Vi har valt att använda Goffmans (1963) teori om stigma eftersom personer med diagnoser, bland annat personer med Asperger syndrom, kan ses som annorlunda på grund av annorlunda utseende eller egenskaper som ses som speciella av omgivningen.

Goffman (1963) menar att begreppet Stigma kommer från grekiskan och betyder märke eller sticksår. Från början handlade stigma om att personer som hade begått brott eller stack ut från mängden blev kroppsligt brännmärkta för att resten av befolkningen skulle varnas från dem. Nu för tiden handlar det inte om själva brännmärkningen, utan om att de som sticker ut ska skämmas för hur de är eller hur de beter sig.

Samhället har sedan länge kategoriserat människor och tilldelat varje kategori olika attribut som passar in på personerna. De värderingar som hör till kategorierna kan bidra till att föreställningar och fördomar från förr lever kvar, men kategoriseringen är också viktig för att lättare kunna organisera vår värld, exempelvis kategorier såsom kön och etnicitet. En främmande person blir, ofta omedvetet, satt i en kategori med tillhörande attribut. Det blir den främmande personens virtuella sociala identitet, medan personens verkliga sociala identitet är hur personen själv uppfattar sig. Avvikelsen som en stigmatiserad person tillskrivits skapar även en underlägsenhet för individen. Samtidigt som personen är medveten om omgivningens föreställningar som bland annat bidrar till att personen skäms, så ser individen sig själv som vem som helst, vilket skapar en förvirring mellan individens virtuella sociala identitet och den verkliga sociala identiteten (Goffman, 1963).

Stigma uppstår i socialt samspel med omgivningen, då vissa individer inte lever upp till ett socialt erkännande. Det uppstår en osäkerhet både från den stigmatiserades och också omgivningens sida gällande hur de ska föra sig i samspel med varandra. Osäkerheten kan leda till att den stigmatiserade individen utesluter socialt samspel i sitt liv, vilket kan bidra till social isolering (Goffman, 1963).

En person som bär ett stigma kan enligt Goffman (1963) antingen vara misskrediterad eller misskreditabel. Det första begreppet innebär att stigmat en person har är känt för allmänheten,

medan det andra begreppet handlar om att omgivningen varken vet om eller noterar avvikelsen. En person som har ett misskreditabelt stigma har makten att själv bestämma om denne vill fortsätta att hålla avvikelsen dold, låta allmänheten få reda på det eller låta de närmsta personerna ta del av informationen och därmed undanhålla det för resterande omgivning. Oavsett hur personen väljer att göra så medför valet både för- och nackdelar enligt författaren.

Den finns, enligt Goffman (1963), tre kategorier som stigma kan indelas i; kroppsliga missbildningar, personliga karaktärsbrister och etniska stigma. Samtliga personer som tilldelas något utav de stigma avviker alltså på ett negativt sätt från omgivningens förväntningar på denne.

Kommunikationsteori

Kommunikationsteorin har vi valt att använda eftersom de med Asperger syndrom har svårigheter med det sociala samspelet. De har exempelvis svårt att förstå icke-verbal kommunikation och ironi. På grund av svårigheterna har de lättare att kommunicera på internet där det inte behöver koncentrera sig på mimik och gester med mera.

Allt vi gör med våra kroppar för att kommunicera med andra människor är socialt beteende, oavsett om det handlar om att vi blinkar, bär uniform eller är invecklade i en lång konversation. Människokroppen är mycket väl lämpad för att sända och motta budskap människor emellan (Argyle & Trower, 1984). Nilsson och Waldemarsson (1990) menar att kommunikation handlar om ett samspel mellan människor. Samspelet kan bestå utav verbal kommunikation såväl som icke-verbal kommunikation.

Det verbala handlar om vad som verkligen sägs och på vilket sätt det sägs. Ljudet som en människa förmedlar kan uttryckas på olika sätt; det kan vara ett starkt eller svagt, olika toner, mjuka eller hårda samt öppna eller slutna ljud. Hur en människa kommunicerar kan påverka hur den andre uppfattar det som sägs (Argyle & Trower, 1984). För att varje samhälle ska kunna överleva behövs minst ett gemensamt språk. Bäckstrand och Fürth (1983) anser att språket är grunden för all samlevnad.

Argyle och Trower (1984) skriver att det som inte sägs, utan istället är uttryck och rörelser,

kallas för icke-verbal kommunikation. Den sortens kommunikation kan handla om ansiktsuttryck med dess blickar, gester och mimik, kroppsspråk som bland annat handlar om hur huvudet är lutat eller hur personen använder armar och ben, föremål som exempelvis kan vara kläder, smink och liknande, samt vart i ett rum en person befinner sig under ett samspel. Det kan även handla om beröring och närhet under ett samspel, vilket kan vara olika i olika situationer. Icke-verbal kommunikation måste förstås i sammanhanget. Hela tiden sänder människor omedvetet ut flera hundratals signaler, såsom; känslor, tankar, attityder, personlighet, kön, social status, ålder med mera.

Att lyssna och ge feedback är andra viktiga kommunikationsverktyg. Feedback kan bland annat innebära att ge intresserade eller ointresserade hummanden, ha en intresserande kroppshållning eller vända ryggen mot. Även att visa oförståelse är viktigt för att förmedla till den andre att budskapet inte är uppfattat (Argyle & Trower, 1984).

Nilsson och Waldemarsson (1990) förklarar att det i grunden inte är det som människor objektivt säger och gör som styr deras förhållningssätt och tankar om varandra, utan det är vad de tror att den andre menar som formar upplevelser och handlingar. En samspelessituation är en helhet och det finns mycket som påverkar reaktioner och tolkningar. Exempel på egenskaper som kan påverka är; jagbild, självkänsla, människosyn, tidigare erfarenheter, förutfattade meningar, kategoriseringar och försvar.

Jagbild och självkänsla utvecklas och mognar genom kommunikation. Utifrån samspelet med omgivningen upptäcker människor vilka beteendemönster som är accepterade och uppskattade. En av utgångspunkterna för ett medvetet och mänskligt liv är identiteten, vilken skapas i kommunikation med andra (Nilsson & Waldemarsson, 1990).

Resultat och analys

Vi har nedan sammanfattat det resultat vi fick fram och analyserat det utifrån våra valda teorier samt det valda teoretiska perspektivet. Vi har delat upp resultatet i tre teman; begränsningar i miljöer utanför hemmet, kommunikationens begränsningar och internets möjligheter. Begränsningar i miljöer utanför hemmet har vi analyserat utifrån socialkonstruktionism och stigma, kommunikationens begränsningar utifrån kommunikationsteorin och internets möjligheter har analyserats utifrån samtliga ovanstående teorier och perspektiv.

Begränsningar i miljöer utanför hemmet

Resultatet visar att många av mötesplatserna som finns i miljöer utanför hemmet inte passar de med diagnosen Asperger syndrom. På krogen är det exempelvis trångt och högljutt, på andra mötesplatser som caféer spelas det ofta musik vilket de med diagnosen uppfattar som mycket irriterande. På både caféer och restauranger finns det folk som smaskar och tuggar ljudligt vilket kan skapa panikkänslor för de med diagnosen. Även situationer på arbetet är krävande för många. På forumet diskuterar de även ljud såsom barnskrik, ljud från fordon och fåglar som är svåra att hantera och förekommer på flera platser i miljöer utanför hemmet.

På krogen

Många av de med Asperger syndrom tycker att det är mycket ansträngande att gå på krogen, en stor del av dem undviker det helt. På krogen är miljön mörk och trång vilket skapar ångestliknande känslor hos flertalet med diagnosen. Flera tycker att personer som är berusade och söker närkontakt är irriterande eftersom känslan när någon tar på dem ofta uppfattas som obehaglig. En stor del av personerna på forumet tycker att det är jobbigt med höga ljud såsom musiken på krogen och tycker att det försvårar möjligheten ytterligare när de försöker föra ett samtal med någon. Miljön på krogen ses därmed som stressande av många vilket leder till att möjligheterna att söka social gemenskap och nya relationer blir svår. Dagens sociala ansträngningar tillsammans med försöken att gå på krogen för att socialisera gör att flera personer känner sig överansträngda och trötta, som om den sociala orken har tagit slut.

”Jag har aldrig gått på krogen: hög musik, trångt och fulla människor = paniken är nära”

”Det är jobbigt att försöka prata i en sådan miljö och det underlättar inte precis att det pågår femtielva andra konversationer i ens omgivning.”

”Nej jag tror faktiskt att vi har mycket, mycket högre chanser om vi istället dejtar på internet än att söka på krogen.”

”En man jag mötte nyss på krogen, när jag vara nära att svimma pga överansträngning, när jag skulle beställa en liten öl (tidigare druckit en liten cider) sa:

- Du ska inte dränka dina sorger i ALKOHOL!

...Där stod jag sen ensam...utdömd som fyllo.”

Café och restaurang

Väldigt många med Asperger syndrom tycker att det är jobbigt att höra när människor äter. Smaskande, tuggande och sväljande är jobbiga ljud som diskuteras i forumet. På caféer och restauranger finns det även porslin och möbler som ger ljud ifrån sig som för flera upplevs som störande och bidrar till att flera tappar humör och koncentration. Känslan att bara sitta och prata kan ge panikkänslor och människors tjatter tillsammans med bakgrundsmusiken som oftast förekommer gör inte saken bättre. Den sociala orken räcker ofta inte till då möten på caféer och restauranger känns alltför jobbiga.

”En lite intressant grej är att jag i surriga och stimmiga miljöer, som caféer, ibland med en kraftansträngning kan urskilja och fokusera på vad någon annan säger, men inte för mitt liv prata själv. Jag blir alldeles blockerad och sitter bara och tar sats utan att få ur mig ett vettigt ord ☹.”

”Det värsta ljudet jag vet är smackande.”

”Att höra någon äta (som inte är jag) är väldigt obehagligt tycker jag.”

”Går aldrig ut eller på caféer, för där är oväsen och ungjävlar.”

”...jag är otroligt rädd för porslin när någon klirrar med tallrikar...”

I arbetslivet

Idag anser många med diagnosen att det är svårt att få jobb då arbetsgivaren söker personer som är bra på att jobba i grupp, samarbeta och är tillmötesgående. De flesta med diagnosen vill jobba på sitt sätt, helst utan inblandning av arbetskollaborer och chefer. Många menar att det var lättare förr då arbetsgivaren inte la lika stor vikt på om den anställda var bra på att samarbeta utan fokuserade istället på om personen var skicklig inom ämnet. I arbetslivet möter arbetstagarer olika situationer som flera med diagnosen ser som en stor kraftansträngning, däribland fikaraster och luncher. En på forumet berättar om att han/hon hellre sitter på sitt arbetsrum och jobbar istället för att följa med ut och äta, vilket kollegorna

verkar uppfatta som ett konstigt beteende. En öl efter jobbet med kollegor eller personalfester är det många med diagnosen som undviker helt. Även känslan att byta miljö för att gå på möten eller utbildningar tycker många är ångestladdat. De sociala mötena på arbetet tar på krafterna och de orkar ofta inte göra några större ansträngningar efter arbetsdagen.

”Nästan alla jobbannonser tar i dagens läge upp att sökande ska vara social, ha stort kontaktnät och trivas med att jobba i team. Det tycker jag låter svårt, vad jag förstår lades inte så mycket vikt vid det förr.”

”Det är med största sannolikhet samhällets krav på olika egenskaper man bör besitta som gjort vår situation odräglig.”

”Efter en arbetsdag vill jag ha kvällen för mig själv i lugn och ro så man orkar med det sociala i nästa arbetsdag.”

”Jag har inget emot att jobba, men just grejer som fikapaus, kickoff, lunch, afterwork är jäkligt jobbiga.”

”Tror det är svårt för många att förstå hur man kan tycka att det är jobbigare att bli bjuden på lunch ute med kollegor än att sitta och fakturera.”

Övriga platser

Övriga mötesplatser såsom bibliotek, skolor, dagis, affärer och bio kan på olika sätt vara svåra att befinna sig på/i. Det är platser som ofta inkluderar många personer, höga röster och andra obehagliga ljud såsom musik, barnskrik, pladder och prassel ifrån påsar. Flera personer med diagnosen har även bakteriefobi vilket gör det svårt att vistas på platser samt ta på saker som även andra tagit på.

*”Dock är dagis absolut horror för mig! *ryser*”*

”Barnskrik skär i mig och jag mår rent av illa.”

”Bibliotek idag är bara en enda stor rastplats för wt-subbor m sina kultingar.”

”Handla mat funkar inte min hjärna stänger av helt.

Jag kan om jag verkligen tvingar mig gå in och köpa en liter mjölk ungefär och med lite tur så blir jag inte så blockad att jag inte hittar till kassan.

Kläder kan man ju köpa via internet :D”

”I nuläget studerar jag på distans, jag klarar verkligen inte av att sitta i klassrum, får ångestattacker av det.”

”Blir illamående och får överklighetskänslor av för högt ljud på bion, men det beror då inte bara på ljudet utan även på synintrycken.”

Miljön utanför hemmet

Flera personer i forumet diskuterar hur energikrävande och ångestframkallande det är med kollektivtrafik. Det kan både handla om att åka med och att höra ljudet från exempelvis bussar och tåg men även ljudet från uttryckningstrafik och motorcyklar. Många poängterar också den jobbiga känslan de känner av att åka hiss samt höra ljud från hundar och fåglar när de är ute. Högtider såsom nyårsafton ser många som en pina, då ljuden, stressen och människorna bidrar till ångest och illamående. Det är flera olika situationer i miljöer utanför hemmet som utlöser stress och psykiskt illamående hos de med Asperger syndrom, enligt resultatet. Många menar att miljöer som finns utanför hemmet gör att den sociala orken inte räcker till.

”...ljudet jag har svårt för är ljudet av spårvagnen när den åker och framför allt ljudet som skapas när den bromsar in...kombinerat med trängseln i vagnen.”

”Jag har svår ångest för att åka kollektivt och fick ha med mig min boendestödjure på spårvagnen till stan för jag vågade inte åka själv.”

”Även t ex motorcykel eller mopedljud är hemska.”

”...hundskall är ljud som verkligen skär i mig och som jag avskyr att höra.”

”På nyårsaftnar finns en del verkligt läbbiga ljud. Dels nåt som låter som rabiessmittade

häxor som går till väders. Dels nåt slags kraftig Stalinggradbomb. Den sistnämnda säger ungefär "KACHUNK" och då känns det som om hela ryggraden lossnar."

Analys av begränsningar i miljöer utanför hemmet

Efter att ha analyserat materialet utifrån det teoretiska perspektivet socialkonstruktionism bekräftas tidigare studier om att samhällets konstruktion medför svårigheter för vissa grupper av människor, däribland de med Asperger syndrom. De med diagnosen har ofta svårt för platser med mycket folk och höga ljud. De flesta mötesplatser som finns i miljöer utanför hemmet har som mål att locka dit mycket folk, och de har oftast musik som tillsammans med människors småprat leder till en hög ljudnivå. Svårigheterna i miljöer utanför hemmet bidrar till en social utestängning och därmed social isolering för de med Asperger syndrom. Såväl skolor som arbetsplatser prioriterar grupparbeten och god förmåga till samarbete före personlig kunskap inom ett visst ämne. De med diagnosen anser därför att det är svårt med skol- och arbetsmiljö då de där måste möta flera ångestframkallande situationer som de helst vill slippa. Tillställningar utanför skola och arbete ses i dagens samhälle som något vanligt och naturligt för att stärka gemenskapen som kan leda till bättre samarbete. I och med att personer med Asperger syndrom ofta väljer att undvika situationer som innebär socialt umgänge såsom afterwork och firmafester hamnar de utanför gemenskapen. Flera personer med Asperger syndrom anser att det är samhällets krav på olika egenskaper som har bidragit till svårigheter i miljöer utanför hemmet för de med diagnosen, då de personerna inte besitter de önskade egenskaperna för att "passa in" i samhället, enligt deltagarna själva. Det kan enligt Goffman (1963) medföra såväl positiva som negativa effekter av att bli stigmatiserad. När det gäller personer med diagnosen Asperger syndrom kan de enligt vårt resultat uppfatta att de inte passar in i flera av de miljöer som finns utanför hemmet samtidigt som Hallerstedt (2006) poängterar att diagnosen även kan skapa trygghet i form av lagstöd samt stöd från andra med samma diagnos.

Goffman (1963) förklarar att personer som förr uppfattades som annorlunda skulle märkas för att varna omgivningen för deras beteende. Idag är det inte på samma sätt, dock poängterar författaren att personer som är stigmatiserade fortfarande sticker ut från mängden och därmed borde skämmas. När en koppling mellan den här teorin och studiens resultat görs stämmer inte Goffmans (1963) teori till fullo. Deltagarna i studien uppfattar inte att de bör skämmas för att vara annorlunda. Däremot bär flera av deltagarna en känsla av att inte passa in till följd

av att de tycker det är jobbigt att omgivningen inte förstår deras situation. Det finns därmed inga känslor av skam dock känslor av utanförskap och besvikelse för omgivningens oförståelse. Flera av deltagarna uppfattar att allmänheten inte vet om eller respekterar deras begränsningar och därmed inte har en tillräcklig förståelse för deras problematik.

Enligt Goffman (1963) kan stigmatisering leda till social isolering då den stigmatiserade personen inte lever upp till ett socialt erkännande. Då handlar det om att individen har brister som omgivningen tilldelat dem. Vårt resultat visar däremot att deltagarna själva väljer att isolera sig på grund av medvetenheten om deras problematik och oförståelsen om diagnosen hos omgivningen. Det blir därmed inte omgivningen som isolerar personerna socialt utan de själva. På grund av samhällets konstruktion av mötesplatser som finns i miljöer utanför hemmet känner deltagarna att de inte passar in och avstår därför från den sociala gemenskap som finns där.

När en person går utanför sin dörr möter denne genast ljud som fågelkvitter, hundskall, barnskrik och brummande ljud från fordon. För många med diagnosen är de ljuden svårhanterliga och bidrar till stress och känslor av panik, många väljer därför att stanna inomhus. Börjesson (2003) menar att inte alla ljud är socialt konstruerade. Utifrån vårt resultat ses ljud från djur som icke socialt konstruerade, eftersom djuren i sig inte är socialt konstruerade. Däremot anses brummande ljud från bland annat fordon vara det, då det är människan som konstruerat trafiken. I och med att inte alla ljud är socialt konstruerade kan anledningar till varför de med Asperger syndrom ofta vantrivs utomhus inte bara ses utifrån ett socialkonstruktionistiskt perspektiv. Dock kan en stor del av problemen kopplas till samhällets konstruktion. Vissa tider på året är mer högljudda och innebär mer folk ute på gatorna, vissa kan även vara onyktra och därmed ännu mer störande än annars, enligt de med diagnosen. Det kan handla om högtider och då främst nyår och midsommar. Vid firandet av de traditionerna är det flera med diagnosen som väljer att stanna inomhus för sig själva och de missar därmed medvetet möjligheten att socialisera då det ses som alltför ansträngande för den sociala orken. Enligt Hacking (2000) är erfarenheten av att vara funktionsnedsatt socialt konstruerad, utifrån hur diagnosen beskrivs i samhället och beroende på hur miljön ser ut. Beroende på hur allmänheten bemöter de med Asperger syndrom blir alltså diagnosen mer eller mindre tydlig. I miljöer utanför hemmet råder det ett stressat tempo, med höga ljud och sociala situationer som uppfattas som ansträngande. Deltagarna uppfattar att deras diagnos blir alltmer tydlig för dem själva men att omgivningen fortfarande inte är medvetna om deras

problematik.

Enligt Goffman (1963) finns det två sociala identiteter, den virtuella och den verkliga. Han menar att det kan uppstå en förvirring mellan de två identiteterna när de inte stämmer överrens med varandra, då den ena är omgivningens uppfattning om din personlighet och den andra din egen jagbild. I vårt resultat visar sig förvirringen genom att deltagarna har en stark medvetenhet om sin verkliga sociala identitet men uppfattar att deras virtuella sociala identitet inte stämmer överrens med den verkliga sociala identiteten. Flera är av uppfattningen att omgivningen inte är medvetna om deras brister och upplever därför att de ses som mindre annorlunda än vad de själva uppfattar sig att vara, att de inte blir tillräckligt stigmatiserade. Goffman (1963) menar att stigmatisering är något negativt och att den stigmatiserade bör skämmas för att vara annorlunda. Enligt vårt resultat behöver stigmatisering inte alltid vara något negativt. Tvärtom önskar flera av deltagarna att de skulle bli mer stigmatiserade så att deras problematik uppmärksammas och att omgivningen därmed förstår att de inte är som andra som befinner sig och verkar i miljöer utanför hemmet.

”Har hamnat utanför världen”

På grund av svårigheterna som finns i miljöer utanför hemmet har de med diagnosen ofta valt att stanna inomhus för sig själva, de har hamnat utanför världen. Genom konstruktionen av mötesplatserna som finns i miljöer utanför hemmet har det blivit svårt för de med Asperger syndrom att känna sig delaktiga i den sociala gemenskapen som finns där. Börjesson (2003) menar att nya fenomen skapas genom mänskliga relationer varje dag, de fenomenen är därmed socialt konstruerade. Datorn och internet kan ses som ett fenomen som skapats tack vare mänsklig interaktion. Samhällets konstruktion har därmed bidragit till flera positiva effekter. Vår studie visar att internet har gjort det möjligt för de med Asperger syndrom att åter känna sig delaktiga i den sociala världen, det är därmed ett positivt fenomen som uppkommit genom social konstruktion. Flera kan därifrån sköta arbete eller skola då de inte har ork att möta de svårigheter som finns i den naturliga skol- och arbetsmiljön.

Internethandeln av diverse varor används av de med diagnosen för att slippa gå ut i miljöer som för dem orsakar kaos. Internet har därmed bidragit till att vardagliga sysslor såsom inköp av mat ändå kan genomföras utan problem.

Kommunikationens begränsningar

Icke-verbal kommunikation

På forumet diskuterar flera av medlemmarna det komplicerade med icke-verbal kommunikation. Det är svårt för flera att ha ögonkontakt, läsa av kroppsspråk och sociala signaler. Flera känner ett stort obehag av att se folk i ögonen och undviker det därför genom att till exempel bära solglasögon. I stort sett alla på forumet anser att det är svårt att tolka sociala signaler som förekommer i alla sociala situationer. Vissa tycker att det är så pass jobbigt med den icke-verbala kommunikationen att de hellre stannar hemma, där de kan vara för sig själva. Många menar att det är svårt att skapa sociala relationer när de inte förstår kroppsspråk och annan icke-verbal kommunikation. En del tycker att hälsningsrörelser är svåra att uppfatta, om de ska vinka, skaka hand eller kramas. Vissa anser även att närheten vid ett handslag eller en kram kan kännas obehaglig.

”Det har väl delvis att göra med min nedsatta förmåga att förstå vinkar som inte är tillräckligt tydliga (läs: pang på!)”

”Signalsystemen är så komplexa så nu när jag förstår att jag aldrig har förstått någonting, egentligen, så förstår jag att allt det där går way above my head!”

”Det språk som talas där, mest kroppsspråk, är liksom överkurs för oss.”

”Har svårt med ögonkontakt, ogillar oönskad beröring.”

”...för hur det än är så har man svårt att tolka dom sociala signalerna och klarar man inte det, så vill man inte göra bort sig, därför skärmar man av sig och håller sig för sig själv....”

Verbal kommunikation

Ironi och sarkasm är för många med diagnosen svårt att förstå. Det gör att det ibland blir svårt för dem vid sociala möten och sammankomster. Ofta känner de sig bortgjorda av allmänheten då personerna driver med deras raka språk och deras svårigheter med viss humor. Den sociala interaktionen ser många som komplicerad. Att diskutera i grupp ses ibland som mycket svårt medan det kan vara lättare vid möten mellan fyra ögon. Tydlighet kring frågorna var, när och

hur är ofta avgörande för att personen med diagnosen ska kunna uppfatta instruktioner. Den underliggande meningen i ord och meningar är ofta svårt för de med Asperger syndrom att förstå, de föredrar därför att samtal är raka och tydliga. Artighetsfraser med mera kommer ofta inte per automatik hos de med diagnosen, vissa glömmer därför att hälsa samt att säga hej då. Flera personer med diagnosen har svårt för att hålla igång samtal och ogillar småprat såsom ytliga diskussioner om väder och vind.

”Där sade du ett sant uttryck -> ”social interaction = complicated”.”

”En annan grej som jag gjorde häromdagen när jag skulle träffa en kompis i stan var att jag skrev till henne att vi kunde ses 18.55 på en sen tidigare bestämd plats. Hon garvade när jag kom fram och frågade varför sa du inte bara 19.00? Men jag tänkte att jag är framme 18.55 så varför inte ses då?”

”Jag klarar bara av socialt umgänge i korta stunder och helst då att man bara är två stycken.”

”Svårt att ta instruktioner och medan andra fattar galoppen tämligen snabbt så fattar jag ibland nada och får apa efter de andra efter bästa förmåga.”

”Jag har svårt att hålla igång ett samtal. Tolkar vad andra säger bokstavligt.”

”...IRL är jag inte alltid 100 med ironi, på nätet är jag det nästan alltid...”

Analys av kommunikationens begränsningar

Enligt Argyle och Trower (1984) är människokroppen mycket väl lämpad för att motta och sända budskap. Enligt vår studies resultat stämmer inte det antagandet. De med Asperger syndrom anser enligt vår studie att det är svårt med kommunikation på flera sätt. Den icke-verbala kommunikationen ses som komplicerad då kroppspråk av olika slag är svårförståeliga för de med diagnosen. Det gör att de gärna undviker möten med nya människor då de inte vet hur deras kroppspråk ska tolkas. Det är tvärtemot vad Nilsson och Waldemarsson (1990) förklarar. De menar att det i grunden inte är det som människor objektivt säger och gör som styr deras förhållningssätt och tankar om varandra. Vårt resultat visar däremot att de med

Asperger syndrom oftast tolkar det som sägs istället för det icke-verbala språket. Ögonkontakt anser många är jobbigt, de ser hellre ner i golvet än tittar någon i ögonen. Av andra kan det då uppfattas som att de inte lyssnar och att de är frånvarande. När det gäller verbal kommunikation önskar många med diagnosen att språket är tydligt och rakt. Tjatter och småprat om oväsentliga saker ses ofta som störande då de med diagnosen hellre vill diskutera det som de själva anser är viktigt på en gång. Instruktioner är svårare att förstå genom verbal kommunikation än av skriven text. De har svårt att läsa mellan raderna och har därför svårt att förstå ironi och sarkasm. Nilsson och Waldemarsson (1990) påpekar att det är genom kommunikation som jagbild och självkänsla utvecklas. Vår studie visar att många med diagnosen upplever att omgivningen driver med deras funktionsnedsättning genom att nedvärdera deras raka språk och oförståelse för ironi och sarkasm. Omgivningens attityd till diagnosen är en av anledningarna till varför många väljer att undvika sociala arrangemang och möten. Möjligheten att utveckla självkänsla och identitet blir därmed komplicerad, eftersom många väljer att undvika situationer i miljöer utanför som innebär kommunikation.

Det sociala umgänget är ofta litet eller obefintligt för de med Asperger syndrom när det gäller gemenskap ute i miljöer utanför hemmet. Det är på internet som de ger uttryck för känslor och tankar samt skapar nya relationer med vänner och ibland även kärleksrelationer. Enligt Nilsson och Waldemarsson (1990) är en av utgångspunkterna för ett mänskligt liv identiteten, vilken de anser skapas i kommunikation med andra. Enligt vår studie utvecklar därmed personer med Asperger syndrom stora delar av sin identitet på internet. Kommunikationen är enklare där, eftersom personerna bland annat slipper problem med icke-verbala kommunikation, då den knappt existerar där. Då de har lättare att tyda skrivna ord än talande språk blir kommunikationen på internet lättare att uppfatta korrekt. De slipper störande moment såsom allmänt småprat och kan koncentrera sig på att diskutera de intressen som de själva önskar. På internet krävs inte lika mycket social energi för att föra ett samtal, många med diagnosen ser det därför som en bra plats för kommunikation.

Internets möjligheter

Internet är viktigt för flera av personerna i diskussionsforumet utav olika anledningar. Det kan bland annat ses som en räddning från svårigheterna i miljöer utanför hemmet som bidrar till utanförskap och isolering då de på internet exempelvis kan hitta andra i samma situation. Skapandet av både nya vänskaps- och kärleksrelationer ses utav många som enklare på

internet. Språket är rakare och tydligare plus att individerna själva kan bestämma med vem och när de vill kommunicera. Flera anser att kommunikationen är betydligt lättare att förstå online än i miljöer utanför hemmet. På forumet berättar medlemmarna om att de blir bemötta som en i mängden på internet, inte som en diagnos. De kan själva välja när och om de vill berätta om sina svårigheter. Många med Asperger syndrom har specialintressen som med hjälp av internet blir lättare att utveckla samt finna kompisar med samma typiska intressen. I miljöer som finns utanför hemmet stöter många på olika ljud och stressmoment som de ser som jobbiga. På internet är miljön lugnare och lättare att hantera, vilket leder till att många med diagnosen kan koppla av där. Skola och arbetsplatser ses av flera på forumet som miljöer med för mycket stök och støj. För en del av dem har internet gjort det möjligt att ändå få en utbildning eller en möjlighet att jobba hemifrån.

”Jag har träffat de flesta av mina partners genom nätet, men aldrig genom någon kontaktsida, utan från diverse forum och shit.”

”Fördelen för mig är att det är lättare att ta kontakt där. Självklart skriver jag om någon har en intressant profil...Det som jag tycker är svårast är när man ska berätta om ens svårigheter för om man inte berättar tidigt så känns det lite som om man för personen bakom ljuset, men samtidigt så vill man bli bedömd efter vad man skriver och för sig och inte eventuella fördomar.”

”Men däremot ger internet en hel del möjligheter angående kontaktnät osv. Inte minst när det gäller sättet att jobba på.”

”Internet ger en möjlighet att ordna en livlina för dem som sitter fast i skolsystemet.”

”Jag tar sällan initiativ till att prata med folk och blir jag tilltalad så svarar jag oftast kort och med ett ointresse som är svårt att dölja. Jag är ganska bra på att konversera genom sms eller såhär på nätet, men vid öga mot öga blir jag liksom stressad och framstår nog som korkad.”

Analys av internets möjligheter

Enligt Börjesson (2003) konstrueras nya fenomen dagligen. Enligt vår studie har internet konstruerats till att bli en viktig mötesplats för de med Asperger syndrom. De kan där möta andra med diagnosen men de har även chansen att socialisera med personer utan diagnosen eftersom de på internet har lättare för att kommunicera. På grund av den för dem enklare kommunikationsmiljön har de ett större intresse av att skapa ett socialt nätverk i internetvärlden. De behöver inte lägga ner lika mycket energi när de kommunicerar på internet som de måste göra vid sociala samspel i miljöer utanför hemmet, och de kan därmed lättare hushålla med sin sociala ork. Nilsson och Waldemarsson (1990) menar att jagbild och självkänsla utvecklas genom kommunikation. Enligt vår studie kan personer med Asperger syndrom utveckla och positivt påverka sin jagbild och självkänsla genom kommunikation på internet. Många anser att de i det sociala samspelet på internet inte blir bedömda utifrån sin diagnos utan har samma förutsättningar som vem som helst. Goffman (1963) beskriver begreppen misskrediterad och misskreditabel, som handlar om hur pass medveten omgivningen är om att en person bär ett stigma. Enligt vårt resultat är internet en arena där de med Asperger syndrom är misskreditabla. Deras diagnos är osynlig för andra och de kan själva bestämma när och om de vill berätta om den. Genom att de med diagnosen på internet kan vara som vem som helst slipper de där känslan av att vara annorlunda.

Sammanfattande analys

Mötesplatser som finns i miljöer utanför hemmet är inget bra alternativ för de med Asperger syndrom att vistas på enligt dem själva. Samhället har dock konstruerat andra miljöer som är mer anpassade till de med diagnosen. Internet ses av deltagarna som en mötesplats där den sociala miljön är enklare för de med Asperger syndrom att förstå och vistas i. Den stressfulla miljön som de med diagnosen upplever att det finns i miljöer utanför hemmet slipper de hantera när de sköter måsten såsom arbete och inköp via datorn från hemmet. Den gemenskap som kan upplevas på de mötesplatser ute i staden som samhället skapat söker de med diagnosen istället på internet, som även det är en konstruktion av samhället. De kan där själva bestämma när, hur och vem de vill prata med och slipper på samma gång den störande miljön som finns i miljöer utanför hemmet. I och med att vårt resultat visar att personer med Asperger syndrom på internet har ett misskreditabelt stigma har de även möjligheten att bestämma när och om de vill berätta om sin funktionsnedsättning.

Börjesson (2003) menar att grundtanken med socialkonstruktionism är att konstruerade versioner av världen skapas genom språket. Diskussionerna som formas i allt från media, politik som ute på gatorna skapar kategoriseringar. Vissa grupper tilldelas därigenom större mening än andra, som istället avgränsas från samhället. Författaren menar att Asperger syndrom i sig inte är socialt konstruerat, dock ses uppfattningen om vad det innebär att ha diagnosen och hur den accepteras i samhället som socialt konstruerat. Flera är av uppfattningen att omvärlden förminskar deras diagnos och att samhällets acceptans för diagnosen är bristfällig. Det blir en förvirring mellan personerna verkliga sociala identitet och deras virtuella sociala identitet, då de med diagnosen anser att de borde bli mer stigmatiserade än vad de är, för att få mer förståelse från allmänheten.

På internet slipper de med diagnosen möta människor i verkligheten och kan därmed komma undan svårigheterna med icke-verbal kommunikation. Energin som går åt till att tolka vad folk menar i det sociala samspelet blir mindre på internet, då kommunikationen på internet är tydligare och oftast inte innehåller någon underliggande mening.

I internetvärlden har flera av de med Asperger syndrom fått goda relationer som lett till att de inte längre känner sig ensamma och utanför. Även möjligheten att hitta likasinnade som de kan utbyta erfarenheter med samt stötta varandra ses av många som en stor tillgång tack vare internet.

Diskussion

I första delen av följande avsnitt kan läsaren ta del av våra åsikter gällande resultat- och analysdelen samt kopplingar till bakgrund och tidigare forskning. Avsnittets andra del innehåller diskussioner om hur arbetets gång sett ut.

Resultat- och analysdiskussion

Samhället har enligt Hallerstedt (2006) ett behov av att kategorisera och därmed lägga orsaken till problem på en individnivå istället för att se det som en konstruktion av samhället. Vi har i vår forskning fått fram att omvärlden ofta nedvärderar de med diagnosen och deras funktionsnedsättning på olika sätt. Deras beteende ses av omgivningen som speciellt och känslan av att passa in i samhällets gemenskap uteblir därför, för de med diagnosen. Vi anser att problemen som de med diagnosen möter bör läggas på samhällsnivå, och inte på

individnivå, då det är samhället i stort som kategoriserar och omedvetet stöter bort grupper som inte ”passar in”. Allmänhetens attityd är enligt Gillberg (2011) avgörande för hur de med diagnosen ska kunna utvecklas i samhället. Enligt vår undersökning ser flera med diagnosen att stödet från allmänheten är litet. Vi anser att samhällets behov av att kategorisera har medfört att de med Asperger syndrom hamnat utanför normen. Genom att de med diagnosen ses som annorlunda accepteras de sällan i skol- och arbetsmiljö. Enligt Larsson (2007) är det vanligt förekommande att personer med diagnosen Asperger syndrom blir mobbade. Vi anser att samhällets kategoriseringar bidrar till ett utanförskap för de som sticker utanför normen, vilket i sin tur bidrar till social ohälsa hos de som drabbas, däribland de med Asperger syndrom. Hacking (2000) menar att vissa sociala konstruktioner är tillfälliga. Vi tror att det alltid har funnits människor och grupper som inte passat in i samhällets normer. De som idag är diagnostiserade med Asperger syndrom tror vi är en grupp som alltid setts som speciella och därför hamnat utanför. Till skillnad från förr har de i dagens samhälle fått ett namn, vilket gör det lättare för såväl forskare inom medicin som socialt arbete att studera den utsatta gruppen. Gutstein och Whitney (2002) menar att de som är annorlunda bör träna på att passa in. För de med Asperger syndrom handlar det oftast om social träning i olika situationer. Vi anser att ingen ska behöva träna sig på att passa in, utan att alla ska accepteras för de som de är. Att träna på att passa in ser vi snarare som något positivt för samhället än för individen. Vi anser att det är ett tydligt tecken på att alla inte passar in i dagens konstruktion av samhället och att vissa därmed blir exkluderade från den sociala gemenskapen som finns där.

Internet har ökat väsentligt de senaste åren och år 2010 beräknades det finnas cirka två miljarder användare, enligt Castells (2002). Vi anser att ökningen har bidragit till möjligheter för de med Asperger syndrom på många sätt. Som det framgår i vår studie kan de där skapa sociala kontakter, handla, arbeta, studera med mera. Internet har enligt oss blivit en trygg miljö för de med diagnosen, där de inte behöver känna sig annorlunda och utanför. Eftersom miljön på internet inte ses som lika komplicerad som miljön utanför hemmet bidrar det till mindre stress och ångest när de befinner sig framför datorn än ute på stan. På internet slipper de med diagnosen möta ljud och situationer som är mycket energikrävande. De kan på internet slappna av och blir inte trakasserade när de är sig själva. Det har hos oss väckts en fundering om ifall internet kan bidra till att de med Asperger syndrom blir ännu mer isolerade då många väljer att stanna hemma och undviker miljön utanför hemmet. Vi har utifrån resultatet dock sett att det är bättre med ett socialt nätverk på internet än inget nätverk alls. Vi anser att möjligheterna för de med diagnosen att skapa kontakter blir lättare eftersom de där

blir bedömda för vem de är och inte för diagnosen. De kan själva välja om de vill berätta om sina svårigheter, vilket vi tror gynnar dem när det gäller att skapa relationer, eftersom de då vågar kommunicera med andra. Såväl Lee, et al (2010) som Larsson (2007) menar att de med diagnosen lättare kan hitta likasinnade på internet än i miljöer utanför hemmet. Enligt oss stämmer författarnas åsikter om möjligheterna att finna personer som befinner sig i samma situation som en själv på internet. Ett exempel kan vara det forum som vi studerade, där personer med diagnosen Asperger syndrom var målgruppen. På forumet kunde medlemmarna möta likasinnade och diskutera valfria ämnen.

Lee, et al (2010) anser att internet har en negativ effekt då internets språk saknar icke-verbal- och emotionell kommunikation. Det är just den delen av kommunikationen som de med diagnosen ser som komplicerad, därför anser vi att internet har blivit en bra kommunikationsmöjlighet för de med Asperger syndrom. Vi har märkt att det på internet används smilegubbar istället för icke-verbal kommunikation. Vi tror att de med Asperger syndrom har lättare för att tyda smilegubbar än verkliga ansiktsuttryck då gubbarna är mer konkreta. Vi märkte det då många medlemmar på forumet diskuterade det svåra med icke-verbal kommunikation men samtidigt använde olika slags smilegubbar i sina inlägg.

Jones och Meldal (2007) menar i sin forskning att de med diagnosen är väl medvetna om sina svårigheter och därför väljer att inte utsätta sig för sociala situationer i samhället. Enligt vår studie stämmer deras uppfattning, men de med diagnosen kan ändå uppleva social livskvalitet tack vare internet. På internet vågar de vara sociala och delta i gemenskapen som de helst undviker i miljöer utanför hemmet. Tack vare internet anser vi att de med diagnosen inte längre behöver känna sig annorlunda och utanför.

Det är enligt Lee, et al (2010) personer med stora sociala nätverk ute i samhället som använder internet mest för att kommunicera med nära och kära. Må så vara, men enligt vår studie är det många med Asperger syndrom som näst intill saknar sociala nätverk i miljön utanför hemmet som använder internet i stor utsträckning. Vi anser att de personerna har stor användning av internet och att det är viktigare för dem att ha tillgång till dator och internet än för de som redan har stora nätverk i andra miljöer. Eftersom de med Asperger syndrom vill ha sociala kontakter men inte kan eller vågar ha det i miljöer utanför hemmet, anser vi att internet är viktigare för dem.

Den tidigare forskningen som vi grundat vår studie på anser vi var relevant. Genom nya kunskaper om Asperger syndrom och internet kunde vi få en tydligare bild av forskningsproblemet. Vi kunde i vissa fall se likheter mellan vår studie och andra studiers slutsatser medan vi i andra fall fick fram information där innehållet var av motsatt karaktär. All tidigare forskning och bakgrund anser vi följer en röd tråd och därför passar in i vårt arbete på ett bra sätt.

Vi fann genom analys av materialet ett samband mellan svårigheter i miljön utanför hemmet och brist på social ork. De med diagnosen har enligt vår studie inte ork till att möta personer utanför hemmet då det är för energikrävande att tolka och förstå språket i den miljön. Enligt vår studie har internet blivit ett kommunikationscentrum för de med diagnosen där de orkar med socialt samspel och allt vad det innebär. Där kan de själva välja när och om de orkar socialisera och med vem.

Genom vår forskning har vi fått fram intressant material kring möjligheterna med internet för de med Asperger syndrom då de söker sig dit på grund av svårigheterna i miljöer utanför hemmet. Under forskningstiden har nya intressanta forskningsfrågor väckts hos oss, som skulle kunna användas i kommande studier. En kvantitativ undersökning där internetvanorna hos de med Asperger syndrom undersöktes, anser vi hade varit intressant eftersom information om hur många procent av de med diagnosen som är aktiva på internet då hade undersökts. En annan kvalitativ undersökning som vi anser vore intressant är att intervjua de med diagnosen för att studera hur de ser på sig själva som grupp. Exempel på forskningsfrågor som då kunde ställas skulle kunna vara; Anser de med diagnosen att de som grupp blivit exkluderade från samhället?, Hur upplever de utanförskapet?.

Metoddiskussion

Vi anser att det var givande och intressant att göra en internetstudie. Däremot har det varit svårt för oss att läsa in oss på metoden då den är relativt ny och att det därmed inte finns så mycket fakta om forskningsmetoden. Vi anser att det finns många fördelar med att använda internet som bas vid forskningen, men att det även finns nackdelar. Vi anser att vi genom internetstudien har fått fram flera olika åsikter från en bred ålderskategori, från både män och kvinnor, vilket vi anser är positivt. En nackdel med omfånget av deltagare i studien var dock att vi inte kunde säkerställa om någon under 18 år hade deltagit. Vi valde att ha forumet som

informationskälla trots att vi inte visste åldern på alla deltagare, eftersom vi genomförde studien i största försiktighet på grund av att vi inte ville skada deltagarna. Vi har gjort vårt allra bästa för att deltagarnas identiteter inte ska kunna röjas. Vi hade en önskan om att alla deltagare skulle vara diagnostiserade med Asperger syndrom. Forumet fanns för de med diagnosen, men om deltagarna var diagnostiserade eller inte, kan vi inte veta till hundra procent. Deltagarna i studien var inte medvetna om att de blev studerade, vilket hade setts som oetiskt om studien inte skett på internet. Vi anser att eftersom deltagarna lagt upp sina tankar och känslor på en offentlig internetsida är de medvetna om att andra kan ta del av deras tankar och åsikter där. Därmed har vi handlat i enlighet med de etiska riktlinjer som finns angående forskning på internet. Det diskuteras ständigt angående etiska principer vid internetforskning, vi valde att använda oss av de riktlinjer som finns idag. Vi anser att vi har arbetat efter de etiska riktlinjer som finns och att vi har skött det korrekt.

En annan fördel med att göra en internetstudie var att vi på ett enkelt sätt kunde ta fram en stor mängd datamaterial. Vi behövde i och med vårt metodval inte resa land och rike runt för att få tag på deltagare, vilket gjorde att vi sparade både tid och pengar. Vi träffade inte personerna ansikte mot ansikte vilket å ena sidan kan ses som något positivt eftersom vi då inte skapade någon personlig relation med deltagaren. Å andra sidan kunde vi kanske ha fått ett ännu mer djupgående material om vi hade träffat personen och då kunnat ställa frågor och följdfrågor. Vi anser därmed att det är blandade känslor kring att inte möta deltagarna i verkligheten. Trots att vi hade en stor mängd material att arbeta med anser vi att resultatet blev en aning tunt. Vi hade önskat att resultatet skulle innehålla lite mer tyngd gällande internets fördelar. Skulle vi ha kompletterat forskningen med några djupgående intervjuer skulle kanske resultatet bli djupare. På grund av tidsaspekten fanns det tyvärr ingen möjlighet för oss att komplettera studien på det sättet. Trots att vi anser vårt resultat som aningen för tunt anser vi att vi har kommit fram till nya intressanta och relevanta slutsatser i vår analys.

Efter att ha gått igenom insamlat material upptäckte vi flera likheter med det transkriberade materialet från en kvalitativ intervjustudie. Vi ansåg bland annat att materialen liknade varandra eftersom båda handlar om en utskrivna text som analyseras för att få fram djupgående förståelse för ett fenomen.

Vi valde att göra en riktad innehållsanalys. Vi anser att valet av analysmetod var passande för vårt syfte. I och med att vi läste igenom materialet ett flertal gånger blev vi väl insatta i vad vi

hade att arbeta med. När vi gått igenom materialet och funnit ett antal koder utformade vi genom kategorier tre olika teman. Tillvägagångssättet passade vår studie eftersom vi ville analysera innehållet i texterna, något som vi anser oss ha gjort. Vi valde en riktad innehållsanalys då det skulle bli lättare att analysera materialet utifrån tidigare forskning och valda teorier.

Att ha en tydlighet i texten så att den blev lättläst för läsaren ansåg vi var viktigt, därför utformade vi resultatet och analysen på det sätt som vi gjorde. Vi anser att upplägget vi valde passade bra för vår studie eftersom vi önskade att såväl de med Asperger syndrom som de utan diagnos skulle kunna ta del av materialet på ett enkelt sätt. Vi är medvetna om att upplägget i resultat- och analysdelen kan ses som upprepande, vi väljer dock att tolka upplägget som tydligt och önskar att läsaren gör detsamma.

Datamaterialet lästes igenom ett flertal gånger, och då noterade vi både positiva och negativa åsikter från deltagarna gällande miljöer utanför hemmet och miljön på internet. Efter att ha granskat materialet upptäckte vi att en mycket stor del av deltagarna uppskattade internets möjligheter då de kände sig utanför i andra miljöer. Därför valde vi att redovisa de negativa tankarna kring miljöer som finns utanför hemmet och de positiva tankarna kring internet. Både negativa och positiva erfarenheter av samhällets konstruktion har därmed tagits upp. Vi är väl medvetna om att det finns spridda åsikter kring våra forskningsfrågor men i den här studien valde vi att fokusera på de åsikter som var mest representerade på forumet.

Forskningsfrågor och syfte har utformats under arbetets gång, för att de skulle passa det insamlade materialet så bra som möjligt. Vi anser att vi har svarat på såväl syfte som forskningsfrågor på ett tydligt och bra sätt. De teman vi utformade knöt tydligt an till forskningsfrågorna vilket vi ansåg var positivt. Genom hela studien anser vi oss ha en röd tråd som handlar om de begränsningar som de med Asperger syndrom kan stöta på i miljöer utanför hemmet och möjligheterna till livskvalitet som de kan ta del av tack vare internet.

Slutsats

Enligt Benford och Standen (2009) är internet en möjlighet, och det tycker även vi. Vi anser att internets möjligheter är väldigt viktiga för de med Asperger syndrom. Vi visste sedan innan att de med diagnosen ofta har problem i sociala situationer. I vår studie har vi tagit reda

på varför de med diagnosen hamnar utanför i miljöer utanför hemmet och på vilket sätt internet bidrar till en bättre livskvalitet. Vi anser att vår studie har bidragit till ny information gällande på vilket sätt internet gör det möjligt för de med diagnosen att leva ett gott liv. I vår studie har vi även fått fram konkreta anledningar till varför samhällets konstruktion av städer medfört en känsla av utanförskap för de med Asperger syndrom. Enligt oss är dock resultatet som visar internets möjligheter för de med diagnosen den stora framgången i studien.

Referenslista

- Argyle, Michael & Trower, Peter (1984) *Kommunikation mellan människor*. Studentlitteratur: Lund
- Alsdal, Camilla & Ek, Jesper (2003) *Internet, 7e upplagan*. Pagina förlags AB: [E-bok]
- Beckman, Vanna (1997) *Projektet – att leva med barn med DAMP, dyslexi och Asperger syndrom*. Bokförlaget Cura AB: Stockholm
- Benford, Penny & Standen, Penny J. (2009) "The Internet: A comfortable communication medium for autistic people?" I: *Journal of assistive technologies*, 3 (2), s. 44-53
- Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB: Malmö
- Bäckstrand, Göran & Fürth, Thomas (1983) "Röster om språket och den nya tekniken. En antologi om mänsklig kommunikation". I: Bäckstrand, Göran & Fürth, Thomas (red.) (1983) *Röster om det nya språket och den nya tekniken*. Akademilitteratur AB: Stockholm
- Börjesson, Matts (2003) *Diskurser och konstruktioner - en sorts metodbok*. Studentlitteratur: Lund
- Castells, Manuel (2002) *Internetgalaxen. Reflektioner om internet, ekonomi och samhälle*. Daidalos AB: Göteborg
- Elgesem, Dag (2002) What is Special about the Ethical Issues in Online Research? I: *Ethics and Information Technology*, 4 (3), s. 195-203
http://www.nyu.edu/projects/nissenbaum/ethics_elgesem.html Tillgänglig: [2012-04-16]
- Ess, Charles & the AoIR ethics working committee (2002) *Ethical decision-making and Internet research: Recommendations from the aoir ethics working committee*. AoIR.
www.aoir.org/reports/ethics.pdf Tillgänglig: [2012-04-14]
- Gillberg, Christopher (2011) *Barn, ungdomar och vuxna med Asperger syndrom, normala, geniala, nördar?* Studentlitteratur AB: Lund
- Goffman, Erving (1963) *Stigma: notes on the management of spoiled identity*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall
- Graneheim, Ulla H. & Lundman, Berit (2004) "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness" I: *Nurse Education Today*. 24, s. 105-112
- Guba, Egon G. & Lincoln, Yvonna S. (1994) "Competing paradigms in qualitative research."

- I: Denzin, Norman K. & Lincoln, Yvonna S. (red.) (1994) *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks: California
- Gutstein, Steven E. & Whitney, Tyler (2002) "Asperger Syndrome and the Development of Social Competence" I: *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*. 17 (3), s. 61-71
- Hacking, Ian (2000) *Social konstruktion av vad?* Livonia print: Lettland
- Hallerstedt, Gunilla (2006) *Diagnosens makt. Om kunskap, pengar och lidande*. Livonia Print: Lettland
- Jones, S.P Robert & Meldal, Tor Ole (2001) "Social Relationships and Asperger's Syndrome: A Qualitative Analysis of First-Hand Accounts" I: *Journal of learning disabilities*, 5 (1), s. 35-41
- Landstinget (2009):
<http://www.1177.se/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Aspergers-syndrom/> Tillgänglig: [2012-05-03]
- Lee, S.N Paul, Leung, Louis, Lo, Venhwei, Xiong, Chengyu & Wu Tingjun (2010) "Internet Communication Verses Face-to-face Interaction in Quality of Life" I: *Social Indicators Research*. 100 (3), s. 375-389
- NESH (2003):
<http://www.etikkom.no/no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/Internett-forskning/>
Tillgänglig: [2012-03-16]
- Nilsson, Björn & Waldemarsson, Anna-Karin (1990) *Kommunikation - samspel mellan människor*. Studentlitteratur: Lund
- Stockholms Läns Landsting (2007):
http://www.autismforum.se/gn/opencms/web/AF/Vad_kan_man_gora/vardagsfa_rdigheter_och_aspergers_syndrom/vuxna/att_fa_saker_gjorda/index.html
Tillgänglig: [2012-05-02]
http://www.autismforum.se/gn/opencms/web/AF/Vad_ar_autism/aspergers_syndrom/annorlunda_tankande/ Tillgänglig: [2012-05-02]
- Sveningsson, Maria, Lövheim, Mia & Bergquist, Magnus (2003) *Att fånga nätet, kvalitativa metoder för internetforskning*. Studentlitteratur AB: Lund
- Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab: Göteborg

Bilaga 1.

Etisk checklista

Is there only minimal risk of harm? No → Exit

Yes

**Are the integrity and the autonomy for
research subjects adequately secured? No → Exit**

Yes

Is the method adequate? No → Exit

Yes

Is the knowledge produced relevant enough? No → Exit

Yes

OK!

Bilaga 2.

Diagnoskriterier

1. Stora svårigheter i fråga om ömsesidig social interaktion (minst två av följande):
 - a) Oförmåga till kontakt med jämnåriga
 - b) Likgiltighet ifråga om kontakt med jämnåriga
 - c) Oförmåga att uppfatta sociala umgängessignaler
 - d) Socialt och emotionellt opassande beteende
2. Monomana, snäva intressen (minst ett av följande):
 - a) Som utesluter alla andra sysselsättningar
 - b) Som stereotypt upprepas
 - c) Med inlärd fakta utan djupare mening
3. Tvingande behov att införa rutiner och intressen (minst ett av följande):
 - a) Som påverkar den egna personens hela tillvaro
 - b) Som påtvingas andra människor
4. Tal- och språkproblem (minst tre av följande):
 - a) Sen talutveckling
 - b) Ytligt sett perfekt expressivt språk
 - c) Formellt pedantiskt språk
 - d) Egendomlig röstmelodi; rösten entonig, gäll eller på annat sätt avvikande
 - e) Bristande språkförståelse inklusive missförstånd i fråga om ordens bokstavliga/underförstådda innebörd
5. Problem i fråga om icke-verbal kommunikation (minst ett av följande):
 - a) Begränsad användning av gester
 - b) Klumpigt, tafatt kroppspråk
 - c) Mimikfattigdom
 - d) Avvikande ansiktsuttryck
 - e) Egendomlig, stel blick
6. Motorisk klumpighet:
 - Dåligt resultat vid neurologisk undersökning